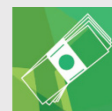

Osobitná správa

Dohľad Komisie nad členskými štátmi, ktoré ukončujú program makroekonomických úprav:

vhodný nástroj, ktorý si vyžaduje zefektívnenie

EURÓPSKY
DVOR
AUDÍTOROV

Obsah

	Body
Zhrnutie	I-IX
Úvod	01-16
Súvislosti	01-10
Úlohy a zodpovednosti	11-16
Rozsah auditu a auditorský prístup	17-19
Zistenia	20-87
Návrh viedol k prekryvaniu na európskej úrovni a chýbala mu jasnosť a flexibilita	20-44
Prekryvanie činností Komisie a EMS	22-27
Ciele nariadenia sú nejasné a niektoré vykonávacie ustanovenia sú príliš prísne	28-44
Dohľad vykonávaný podľa súčasného nariadenia oslabovala nedostatočná efektívnosť a zameranie	45-77
Komisia proces zefektívnila, ale časté návštevy na mieste ponúkajú obmedzenú pridanú hodnotu	47-54
Analýza Komisie je dobrá, ale prekryva sa s prácou v rámci európskeho semestra	55-67
Pozornosť venovaná v správach schopnosti splácania bola obmedzená	68-77
Členské štáty považovali dohľad Komisie za užitočný, ale neexistujú žiadne ďalšie dôkazy o jeho vplyve	78-87
Dohľad rozvinul dialóg, no niektoré reformy zavádzané členskými štátmi nenapreovali dostatočne	79-84
Členské štáty dodržiavajú svoje povinnosti splácania, ale prínos dohľadu k uisteniu veriteľov je ťažké posúdiť	85-87
Záver a odporúčania	88-99

Prílohy

Príloha I – Príklady duplicity monitorovania reforiem v rámci dohľadu po skončení programu a európskeho semestra

Príloha II – Príklady z následných správ z dohľadu po skončení programu ukazujúce malý pokrok vo vykonávaní štrukturálnych reforiem

Príloha III – Príklady významných oneskorení pri vykonávaní reforiem

Akronymy a skratky

Slovník pojmov

Odpovede Komisie

Harmonogram

Audítorský tím

Zhrnutie

I V období rokov 2010 – 2013 dostalo päť členských štátov eurozóny (Írsko, Grécko, Španielsko, Cyprus a Portugalsko) – ktoré boli ťažko zasiahnuté finančnou krízou v rokoch 2008 – 2009, po ktorej nasledovala kríza štátneho dlhu – finančnú pomoc (468,2 mld. EUR) prostredníctvom rôznych mechanizmov, čiastočne zahŕňajúcich rozpočet EÚ. Pomoc bola poskytnutá z Európskeho finančného stabilizačného mechanizmu, Európskeho nástroja finančnej stability, Európskeho stabilizačného mechanizmu, od jednotlivých členských štátov (bilaterálne úvery) a z Medzinárodného menového fondu.

II V roku 2013 EÚ prijala nariadenie, ktorým sa organizuje hospodársky a rozpočtový dohľad Komisie nad členskými štátmi eurozóny, ktoré čelia vážnym finančným ťažkostiam. Vzťahuje sa na členské štáty, ktorých ťažkosti viedli k potenciálnym nepriaznivým vedľajším účinkom na iné členské štáty v eurozóne, a na členské štáty, ktoré žiadajú alebo dostávajú finančnú pomoc. V nariadení sa tiež stanovuje, že členské štáty, ktoré ukončili program makroekonomických úprav, podliehajú dohľadu po skončení programu alebo dokonca sprísnenému dohľadu. Cieľom je zabezpečiť, aby dotknuté krajiny pevne pokračovali v dobrom smerovaní v prospech samotných členských štátov aj ich veriteľov.

III S cieľom informovať tvorcov politik a zainteresované strany o fungovaní dohľadu sme preskúmali, či sú činnosti dohľadu po skončení programu vhodné z hľadiska návrhu, vykonávania, ako aj vplyvu. Výsledok tejto práce by mohol prispieť k prebiehajúcemu preskúmaniu mechanizmov správy hospodárskych záležitostí v hospodárskej a menovej únii. Rovnako by mohol byť príspevkom do diskusií o koncepcii prípadného mechanizmu dohľadu na splácanie pôžičiek, ktoré sa poskytnú z Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti, ktorý má pomôcť členským štátom postihnutým pandémiou COVID-19. Práca v rámci auditu sa týkala obdobia od začiatku dohľadu Komisie nad piatimi dotknutými členskými štátmi do konca roku 2020.

IV Náš celkový záver je, že dohľad Komisie nad členskými štátmi, ktoré ukončili program makroekonomických úprav, bol primeraný. Efektívnosť je však obmedzená, pretože ciele stanovené v nariadení nie sú presné a vykonávanie je zhoršené určitým nedostatkom efektívnosti a zamerania.

V Pokiaľ ide o návrh, zistili sme, že v dôsledku zriadenia finančných nástrojov, z ktorých nie všetky sa riadia právom EÚ alebo zahŕňajú rozpočet EÚ, dochádza k prekryvaniu činností dohľadu medzi Komisiou a Európskym mechanizmom pre stabilitu. Keďže navyše v právnom základe boli ciele činností dohľadu po skončení programu vymedzené všeobecnejšie, v praxi sa prekývajú s prácou Komisie vykonanou v rámci európskeho semestra a s prácou vykonanou inými orgánmi EÚ v rámci jednotného mechanizmu dohľadu alebo jednotného mechanizmu riešenia krízových situácií.

VI Právny základ v súčasnosti neposkytuje flexibilitu, pokiaľ ide o načasovanie dohľadu: aj keď Komisia posúdi riziko nesplácania ako nízke, nemôže pozastaviť dohľad ani znížiť frekvenciu podávania správ. Komisia je povinná predkladať polročné správy (alebo štvrťročné správy v prípade sprísneného dohľadu) a následne vykonávala návštevy na účely preskúmania v členských štátoch v rovnakej frekvencii bez toho, aby to nevyhnutne predstavovalo pridanú hodnotu. Zistili sme, že správy nasledujúce po sebe sa opakovali.

VII Analýzy Komisie boli kvalitné. Zistili sme však, že správy o dohľade po skončení programu zahŕňali aj posúdenie reforiem, ktoré v rámci programu neboli dohodnuté a nezameriavali sa dostatočne na schopnosť členského štátu splácať. Najmä informácie o splácaní úverov, ak boli poskytnuté, boli rozptýlené v správach a analýzy rizík, pokiaľ ide o schopnosť splácania, vykazovali nedostatky.

VIII Vzhľadom na nedostatok stimulov a/alebo silných nástrojov presadzovania, ako aj na mnohé faktory, ktoré zohrávajú úlohu pri vykonávaní potrebných reforiem v členskom štáte, neexistujú žiadne ďalšie dôkazy o tom, že dohľad Komisie mal významný vplyv na podporu vykonávania reforiem a uistenie veriteľov. Zástupcovia členských štátov však považovali dohľad za užitočný pri podpore dialógu a udržiavaní ich krajín na správnej ceste.

IX Na základe týchto zistení odporúčame Komisii:

- integrovať svoje rôzne činnosti dohľadu,
- zefektívniť postupy a zvýšiť flexibilitu,
- zlepšiť interakciu s členskými štátmi a ostatnými zainteresovanými stranami.

Úvod

Súvislosti

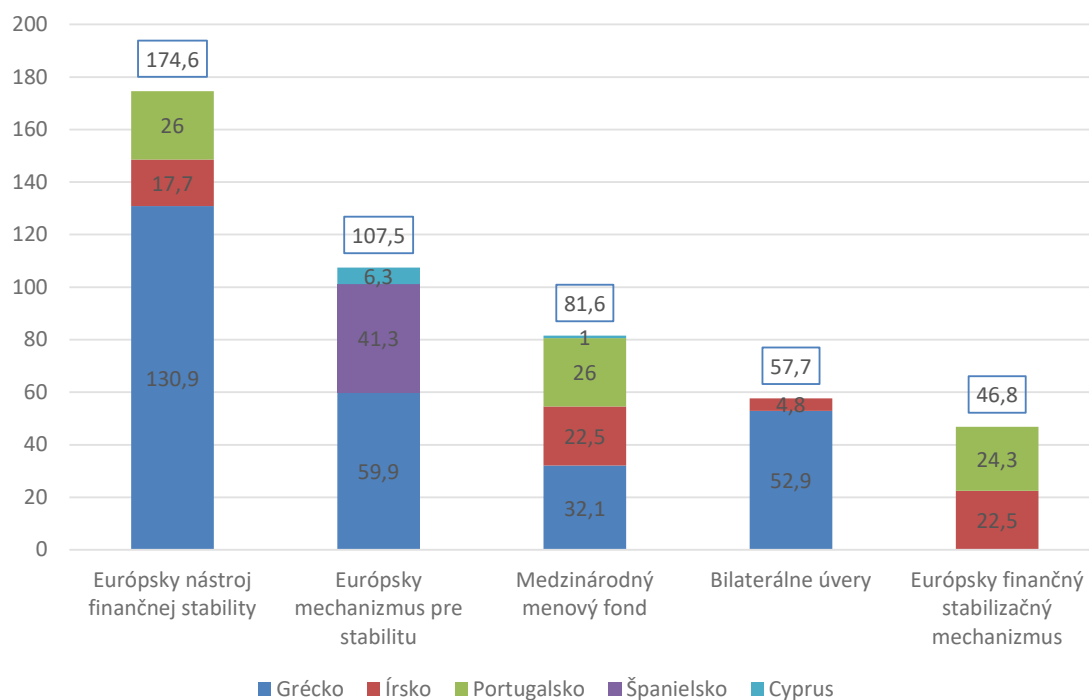
01 Hospodárska a finančná kríza, ktorá zasiahla Európu v roku 2008, spustila európsku krízu štátneho dlhu, ktorá sa rozšírila do členských štátov EÚ v dvoch vlnách. V rokoch 2008 – 2009 zasiahla krajiny mimo eurozóny a v roku 2010 sa rozšírila do eurozóny. Tri členské štáty mimo eurozóny požiadali o finančnú pomoc z mechanizmu platobnej bilancie EÚ¹: Maďarsko v roku 2008 a Rumunsko a Lotyšsko v roku 2009.

02 V roku 2010 Grécko ako prvý členský štát eurozóny požiadalo o finančnú pomoc, po ňom nasledovalo Írsko v roku 2010, Portugalsko v roku 2011, Španielsko v roku 2012 a Cyprus v roku 2013. Keďže mechanizmus platobnej bilancie bol obmedzený na členské štáty mimo eurozóny, postupne sa vytvorili osobitné mechanizmy na poskytovanie finančnej podpory členským štátom eurozóny. Tieto mechanizmy zahŕňali bilaterálne úvery, ako je dohoda o úverovom nástroji pre Grécko, Európsky finančný stabilizačný mechanizmus², Európsky nástroj finančnej stability a Európsky mechanizmus pre stabilitu (ESM). Úvery poskytnuté prostredníctvom týchto mechanizmov boli často doplnené úvermi z Medzinárodného menového fondu (MMF). Na *ilustrácii 1* je znázornená finančná pomoc (spolu 468,2 mld. EUR) piatim členským štátom rozdelená podľa zdroja financovania.

¹ Nariadenie Rady (ES) č. 332/2002 z 18. februára 2002, ktorým sa zavádza systém strednodobej finančnej pomoci pre platobné bilancie členských štátov (Ú. v. ES L 53, 23.2.2002, s. 1 – 3).

² Nariadenie Rady (EÚ) č. 407/2010 z 11. mája 2010, ktorým sa zriaďuje európsky finančný stabilizačný mechanizmus (Ú. v. EÚ L 118, 12.5.2010, s. 1 – 4).

Ilustrácia 1 – Poskytnutá finančná pomoc podľa zdroja financovania (v mld. EUR)

Zdroj: EDA na základe údajov o programe od Komisie, z EMS a MMF.

03 Keďže tieto rôzne mechanizmy boli prijaté pod časovým tlakom, rámec dohľadu EÚ, ktorého cieľom bolo uistiť veriteľov (t. j. členské štáty a daňovníkov) o finančnej stabilite krajiny, a tým zabrániť rozšíreniu nepriaznivej situácie ďalej, sa od začiatku nezaviedol. S cieľom preklenúť túto medzeru prijali Európsky parlament a Rada v máji 2013 nariadenie (EÚ) č. 472/2013³, ktorým sa organizuje dohľad nad členskými štátmi eurozóny, ktoré čelia vážnym ťažkostiam alebo dostávajú finančnú pomoc. V tomto nariadení sa stanovujú tri druhy dohľadu:

- sprísnený dohľad,
- dohľad založený na programe a
- dohľad po skončení programu.

³ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 472/2013 z 21. mája 2013 o sprísnení hospodárskeho a rozpočtového dohľadu nad členskými štátmi v eurozóne, ktoré majú závažné ťažkosti v súvislosti so svojou finančnou stabilitou, alebo im takéto ťažkosti hrozia (Ú. v. EÚ L 140, 27.5.2013, s. 1 – 10).

04 Vo všetkých členských štátoch EÚ sa vykonáva štandardný hospodársky a rozpočtový dohľad v rámci európskeho semestra. Európsky semester bol zavedený v roku 2010 s cieľom monitorovať a koordinovať hospodárske a fiškálne politiky členských štátov. Komisia každoročne vykonáva podrobnú analýzu plánov každej krajiny týkajúcich sa rozpočtových, makroekonomických a štrukturálnych reforiem. Potom navrhuje odporúčania pre jednotlivé krajiny na nasledujúcich 12 – 18 mesiacov, ktoré má prijať Európska rada.

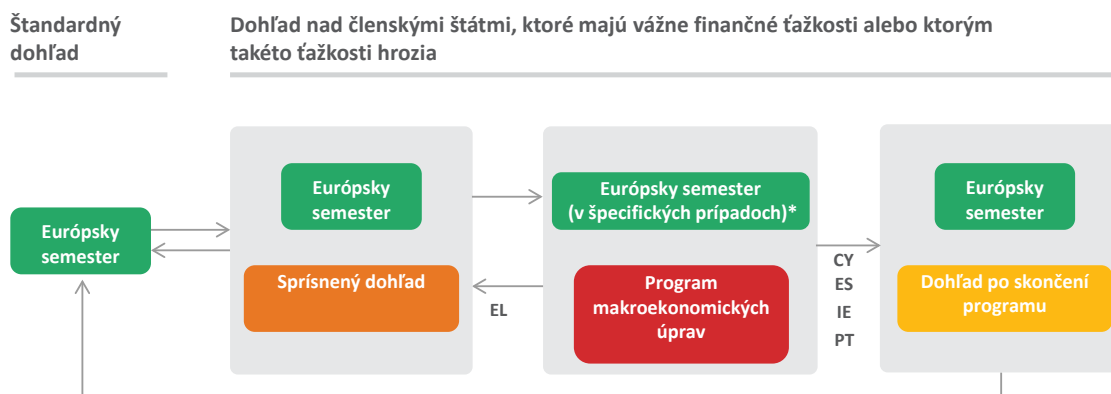
05 Ak sa členský štát stretne s vážnymi ťažkosťami v súvislosti so svojou finančnou stabilitou alebo udržateľnosťou svojich verejných financií, ktoré vedú k potenciálnym nepriaznivým vedľajším účinkom na ostatné členské štáty v eurozóne, alebo ak je takýmito vážnymi ťažkosťami ohrozený, Komisia ho môže podrobiť sprísnenému dohľadu, ktorý dopĺňa tento štandardný dohľad. Komisia každých šesť mesiacov rozhodne o tom, či sa sprísnený dohľad predĺži. Ak sa situácia zhoršila, členský štát môže požiadať o program makroekonomických úprav.

06 Členské štáty, na ktoré sa vzťahuje program makroekonomických úprav, sú zvyčajne oslobodené od monitorovania a posudzovania v rámci európskeho semestra (ako to bolo v prípade Írska, Grécka, Cypru a Portugalska). Namiesto toho sa uplatňuje posilnený typ dohľadu založeného na programe. Ak však program makroekonomických úprav nie je plnohodnotný (t. j. týka sa len obmedzených aspektov hospodárstva krajiny), európsky semester sa môže naďalej uplatňovať na oblasti, na ktoré sa program nevzťahuje. Jedným z príkladov je Španielsko, ktorého program sa zameriaval len na finančný sektor.

07 Po ukončení programu makroekonomických úprav podlieha členský štát dohľadu po skončení programu, ktorý sa vykonáva súbežne s európskym semestrom. V nariadení (EÚ) č. 472/2013 sa ako cieľ stanovuje, že Komisia musí posúdiť hospodársku, fiškálnu a finančnú situáciu členského štátu v rámci dohľadu po skončení programu a v prípade potreby predložiť návrh, aby Rada odporučila prijatie nápravných opatrení. Členské štáty, na ktoré sa v súčasnosti vzťahuje dohľad po skončení programu, sú Cyprus, Írsko, Portugalsko a Španielsko.

08 Ak sa Komisia na konci obdobia programu makroekonomických úprav domnieva, že pretrváva riziko pre finančnú stabilitu, ktoré pravdepodobne bude mať nepriaznivé vedľajšie účinky na ostatné členské štáty v eurozóne, môže sa rozhodnúť, že členský štát podrobí namiesto dohľadu po skončení programu sprísnenému dohľadu. Ide o prípad Grécka. Na *ilustrácii č. 2* sú zhrnuté rôzne druhy dohľadu v EÚ.

Ilustrácia č. 2 – Hospodársky a rozpočtový dohľad v členských štátoch

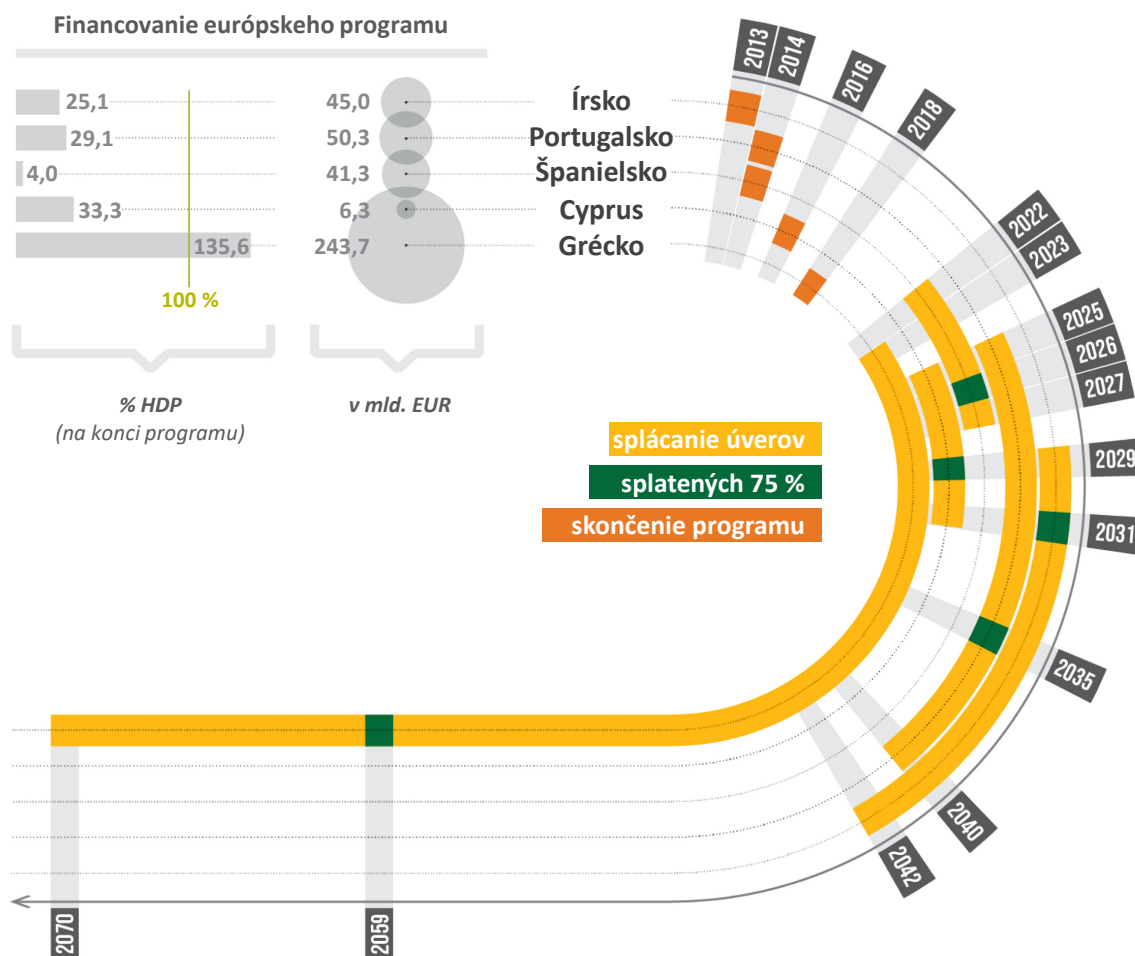
* Európsky semester sa uplatňuje len vtedy, keď program úprav nie je plnohodnotným programom (napr. program pomoci finančnému sektoru pre Španielsko).

Vysvetlivky: Farby označujú intenzitu dohľadu, ktorá sa zvyšuje smerom zo ZELENEJ na ČERVENÚ.

Zdroj: EDA.

09 Minimálne obdobie dohľadu po skončení programu nasledujúce po ukončení programu makroekonomických úprav je čas potrebný na splatenie 75 % európskych úverov. Na *ilustrácii 3* je znázornená výška prijatej európskej finančnej pomoci a plány splácania pre päť dotknutých členských štátov. Minimálne obdobie dohľadu v rámci dohľadu po skončení programu sa pohybuje od 12 rokov (Španielsko) do 41 rokov (Grécko). Rada môže na návrh Komisie predĺžiť trvanie dohľadu v prípade pretrvávajúcich rizík pre finančnú stabilitu alebo fiškálnu udržateľnosť.

Ilustrácia 3 – Plán splácania v rámci programov makroekonomických úprav

Zdroj: EDA na základe dokumentov Komisie o programoch a databázy AMECO.

10 Komisia uverejňuje celkové hodnotenie *ex-post* s cieľom posúdiť programy úprav, zvyčajne dva až tri roky po ukončení programu. Cieľom je vyvodiť ponaučenia, ktoré môžu byť podnetmi pre politickú diskusiu a zlepšenie budúcej tvorby politik pri navrhovaní a vykonávaní programov úprav. Zatiaľ čo správa týkajúca sa Írska, Portugalska, Španielska a Cypru boli uverejnené⁴, správa týkajúca sa Grécka sa pripravuje a očakáva sa, že sa uverejní do konca roku 2021.

⁴ Hodnotenie programu makroekonomických úprav *ex-post*, Írsko, 2010 – 2013, inštitucionálny dokument 004, júl 2015. Hodnotenie programu pomoci finančnému sektoru *ex-post*, Španielsko, 2012 – 2014, inštitucionálny dokument 019, január 2016. Hodnotenie programu makroekonomických úprav *ex-post*, Portugalsko, 2011 – 2014, inštitucionálny dokument 040, november 2016. Hodnotenie programu makroekonomických úprav *ex-post*, Cyprus, 2013 – 2016, inštitucionálny dokument 114, júl 2019.

Úlohy a zodpovednosti

11 Komisia je zodpovedná za dohľad nad členskými štátmi, ktoré skončili program, a svoje hodnotenia musí dvakrát ročne oznamovať Európskemu parlamentu, Hospodárskemu a finančnému výboru a národným parlamentom členských štátov. Na tento účel má Komisia k dispozícii rôzne zdroje:

- vykonáva pravidelné návštevy s cieľom preskúmať situáciu v členských štátoch, ktoré sú pod dohľadom,
- môže od členských štátov požadovať špecifické informácie (napr. o plnení rozpočtu a vývoji ich finančného systému),
- môže požiadať členský štát, ktorý je pod sprísneným dohľadom, aby vykonal záťažové testy alebo analýzy citlivosti s cieľom posúdiť odolnosť finančného sektora,
- môže požiadať členské štáty, aby posúdili svoju schopnosť dohľadu nad finančným sektorom.

12 EMS, medzinárodná finančná inštitúcia zriadená členskými štátmi eurozóny v roku 2012, je hlavným poskytovateľom podpory stability členským štátom eurozóny, ktoré čelia vážnym finančným problémom alebo sú nimi ohrozené. Európsky nástroj finančnej stability už neposkytuje žiadnu finančnú pomoc, pretože túto úlohu teraz vykonáva výlučne EMS. EMS monitoruje členské štáty s cieľom zabezpečiť, aby mu boli včas splácané všetky splatné platby.

13 Rada, konajúca na návrh Komisie, môže členskému štátu, ktorý je pod dohľadom po skončení programu, odporučiť prijatie nápravných opatrení. Podobne môže vydať odporúčania nápravných opatrení pre členské štáty podliehajúce sprísnenému dohľadu, ak Komisia dospeje k záveru, že finančná a hospodárska situácia členského štátu má významný nepriaznivý vplyv na finančnú stabilitu eurozóny alebo jej členských štátov.

14 Európska centrálna banka (ECB) a prípadne príslušné európske orgány dohľadu sa zúčastňujú na návštevách s cieľom preskúmať situáciu v členskom štáte, monitorujú vývoj vo finančnom systéme a vykonávajú dohľad nad vykonávaním záťažových testov a analýz citlivosti (pozri bod **11**). ECB (alebo prípadne príslušné orgány dohľadu) takisto pravidelne posudzuje kapacity dohľadu členského štátu nad jeho finančným sektorom prostredníctvom osobitného partnerského preskúmania.

15 Od dotknutých **členských** štátov sa vyžaduje, aby na požiadanie poskytli informácie a vykonali dodatočné opatrenia. V prípade členských štátov podliehajúcich sprísnenému dohľadu sa národný parlament môže zúčastniť na hospodárskom dialógu so zástupcami Komisie, ECB a MMF. Členský štát musí vykonať opatrenia dohodnuté v rámci programu makroekonomických úprav a všetky nápravné opatrenia odporúčané v rámci postupu dohľadu (pozri bod **13**).

16 **MMF**, hoci sa nezapája do dohľadu Komisie, vykonáva aj vlastné monitorovanie po skončení programu, keď poskytol finančné prostriedky v rámci programu makroekonomických úprav. Návštevy sa v tejto súvislosti zvyčajne koordinujú s návštevami Komisie na účely preskúmania.

Rozsah auditu a audítorský prístup

17 O niekoľkých aspektoch správy hospodárskych záležitostí sme už informovali v piatich osobitných správach uverejnených v rokoch 2016 až 2020⁵. Zámerom tejto správy je objasniť vhodnosť činností Komisie v oblasti dohľadu po skončení programu. Môže prispieť i) do diskusií o návrhu možného mechanizmu dohľadu⁶ nad úvermi, ktoré sa poskytnú v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti;⁷ a ii) k nedávno začatému preskúmaniu správy hospodárskych záležitostí, ktoré vykonáva Komisia (posúdenie praktického účinku súčasného rámca pre hospodársky a fiškálny dohľad). Na tento účel sme posúdili, či:

- a) návrh činností po skončení programu bol primeraný;
- b) Komisia dobre vykonávala svoje činnosti dohľadu;
- c) dohľad dosiahol nejaký vplyv.

18 V prípade všetkých piatich členských štátov, ktoré dostali finančnú pomoc, t. j. Írsko, Grécko, Španielsko, Cyprus a Portugalsko, sme preskúmali činnosti dohľadu Komisie po ich ukončení príslušného programu makroekonomických úprav do konca roku 2020.

⁵ Osobitná správa č. 10/2016 s názvom „Ďalšie zlepšenia potrebné na zabezpečenie účinného vykonávania postupu pri nadmernom deficite“; osobitná správa č. 3/18 s názvom „Audit postupu pri makroekonomickej nerovnováhe“; osobitná správa č. 18/2018 s názvom „Plní sa hlavný cieľ preventívnej časti Paktu stability a rastu?“; osobitná správa č. 22/2019 s názvom „Požiadavky EÚ na národné rozpočtové rámce: je potrebné ďalej ich posilňovať a lepšie monitorovať ich uplatňovanie“ a osobitná správa č. 16/2020 s názvom „Európsky semester – odporúčania pre jednotlivé krajiny riešia dôležité problémy, ich vykonávanie je však potrebné zlepšiť“. (www.eca.europa.eu).

⁶ Preskúmanie č. 6/2020: Riziká, výzvy a príležitosti v rámci reakcie hospodárskej politiky EÚ na krízu spôsobenú ochorením COVID-19, bod 88. (www.eca.europa.eu).

⁷ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 2021/241 z 12. februára 2021, ktorým sa zriaďuje Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti (Ú. v. EÚ L 57 z 18.2.2021, s. 17 – 75).

19 Na účely auditu sme preskúmali dokumentáciu, ktorú mala Komisia k dispozícii. Viedli sme rozhovory so zamestnancami Komisie, príslušných vnútroštátnych orgánov vo všetkých piatich členských štátoch (najmä ministerstiev financií a centrálnych bánk), ako aj so zamestnancami z EMS a MMF. Použili sme nástroj umelej inteligencie na porovnanie správ o dohľade po skončení programu a správ z európskeho semestra a na posúdenie rozsahu, v akom sa opakujú. Nakoniec sme uskutočnili prieskum medzi 27 členmi Hospodárskeho a finančného výboru (miera odozvy: 85 %) s cieľom zhromaždiť poznatky a stanoviská k návrhu tohto dohľadu, jeho vykonávaniu Komisiou a v konečnom dôsledku k jeho praktickému účinku.

Zistenia

Návrh viedol k prekryvaniu na európskej úrovni a chýbala mu jasnosť a flexibilita

20 Štruktúra programov makroekonomických úprav je taká, že zahŕňa viacero zainteresovaných strán (pozri body **02** a **11** až **16**), z ktorých všetky majú záujem udržať členský štát na dobrej ceste v prospech samotného členského štátu aj jeho veriteľov prostredníctvom ochrany jeho schopnosti splácať.

21 S cieľom posúdiť, či boli činnosti dohľadu po skončení programu vhodne navrhnuté, sme preskúmali, či:

- a) pri koncipovaní dohľadu na úrovni EÚ sa zohľadnili monitorovacie činnosti v rámci EMS;
- b) ciele postupu dohľadu boli jasné a ustanovenia na vykonávanie boli primerané.

Prekryvanie činností Komisie a EMS

22 Rozpočet EÚ nie je hlavným poskytovateľom finančných prostriedkov piatim dotknutým členským štátom. Z celkovej finančnej pomoci (468,2 mld. EUR) MMF poskytol 81,6 mld. EUR a členské štáty poskytli 386,6 mld. EUR v rámci rôznych mechanizmov opísaných v bode **02** a na *ilustrácii č. 1*.

23 Rozpočet EÚ sa využíva len v rámci pomoci poskytovanej v rámci Európskeho finančného stabilizačného mechanizmu, ktorý umožňuje Komisii požičať si na finančných trhoch v mene Únie v rámci implicitnej záruky EÚ, aby mohla poskytovať finančnú pomoc. Európsky finančný stabilizačný mechanizmus doteraz poskytol 12,1 % celkovej európskej pomoci (t. j. 46,8 mld. EUR z 386,6 mld. EUR) a len dvom z piatich krajín, konkrétne Írsku a Portugalsku. Pokiaľ však ide o väčšinu bilaterálnych úverov poskytnutých členskými štátmi eurozóny (t. j. úverový nástroj pre Grécko výške 52,9 mld. EUR), Komisia bola poverená úlohou koordinovať a spravovať združené bilaterálne úvery, hoci rozpočet EÚ sa pri nich nevyužíva.

24 Väčšinu európskej finančnej pomoci (73 %) poskytol EMS (107,5 mld. EUR) a jeho predchodca, Európsky nástroj finančnej stability (174,6 mld. EUR). Ide o medzivládne mechanizmy financovania, ktoré nie sú podporované z rozpočtu EÚ. Ako sa uvádza

v zmluve o EMS, ESM vytvoril systém včasného varovania s cieľom odhaliť riziká týkajúce sa splácania úverov a umožniť nápravné opatrenia. Tento systém sa vzťahuje aj na úvery poskytnuté z Európskeho nástroja finančnej stability. Je zavedený od začiatku programu makroekonomických úprav a trvá až do úplného splatenia úverov.

25 Činnosti dohľadu po skončení programu sa uplatňujú na všetky členské štáty, ktoré ukončili program makroekonomických úprav, bez ohľadu na to, či financovanie zahŕňalo alebo nezahŕňalo rozpočet EÚ. V dôsledku rôznych zdrojov financovania a príslušných právnych rámcov dochádza k jasnému, hoci čiastočnému, prekryvaniu monitorovacích činností Komisie a EMS:

- monitorovanie EMS sa čiastočne vzťahuje na úvery, ktoré sú pod dohľadom Komisie: na rozdiel od EMS Komisia sleduje bilaterálne úvery a úvery z Európskeho finančného stabilizačného mechanizmu,
- Komisia čiastočne monitoruje rovnaké obdobie analýzy ako EMS: monitorovanie rizík týkajúcich sa splácania zo strany EMS trvá dlhšie, až do úplného splatenia.

26 V apríli 2018 Komisia a EMS podpísali memorandum o porozumení, v ktorom sa zaviazali, že i) budú spájať svoje návštevy v členských štátoch s cieľom zabrániť duplicitě a znížiť záťaž pre členský štát a ii) prijímú opatrenia na výmenu informácií a umožnia recipročný prístup k údajom. Zistili sme, že Komisia poskytuje informácie získané počas návštev EMS. EMS, ktorý vzhľadom na svoju úlohu stanovenú v zmluvách EÚ závisí od informácií Komisie, využíva získané informácie na vlastné posúdenie schopnosti členského štátu splácať. Zatiaľ čo hodnotenia Komisie sú verejne dostupné, hodnotenia EMS nie sú.

27 Komisia napriek memorandu o porozumení systematicky nežiadala o kópiu správ EMS. Všimli sme si, že v dôsledku našej audítorskej práce Komisia teraz systematicky žiada a dostáva správy od EMS.

Ciele nariadenia sú nejasné a niektoré vykonávacie ustanovenia sú príliš prísne

28 Analyzovali sme primeranosť ustanovení nariadenia (EÚ) č. 472/2013 so zreteľom na ciele, ako aj so zreteľom na spôsoby vykonávania, t. j. trvanie, podávanie správ a nástroje presadzovania.

29 V nariadení sa ciele dohľadu po skončení programu vymedzujú všeobecnejšie (pozri bod **07**). Komisia preto vo svojej internej príručke (Vademecum) o programoch

makroekonomických úprav v eurozóne ďalej rozšírila rozsah jeho pôsobnosti.

Pozostáva z posúdenia:

- súladu so záväzkami alebo politickými opatreniami dohodnutými v rámci programu a s politickými odporúčaniami, na ktoré sa vzťahujú odporúčania pre jednotlivé krajiny,
- hospodárskej, fiškálnej a finančnej situácie členského štátu a v tejto súvislosti toho, či členský štát vykonáva nezdravé politiky, ktoré by mohli situáciu ohroziť,
- schopnosti členského štátu splácať svoj dlh.

30 Pokiaľ ide o prvý cieľ, dôležitou úlohou je posúdiť vykonávanie politických opatrení dohodnutých v rámci programu, ktoré pokračujú po termíne programu. Malo by sa zabezpečiť splnenie záväzkov a zabrániť zvráteniu reforiem vykonávaných v rámci programu. Očakáva sa, že toto posúdenie sa časom ukončí.

31 Posúdenie vykonávania odporúčaní pre jednotlivé krajiny v rámci dohľadu po skončení programu však presahuje ustanovenia nariadenia a prekrýva sa s činnosťami Komisie v rámci európskeho semestra, pričom záver tohto posúdenia je súčasťou výročných správ o jednotlivých krajinách. V rámci Komisie sú navyše povinnosti rozdelené: zatiaľ čo GR ECFIN zodpovedá za dohľad po skončení programu, za európsky semester je zodpovedný generálny sekretariát.

32 Druhý cieľ sa ako jediný výslovne spomína v nariadení. Zahŕňa riziko prekrývania s európskym semestrom, v rámci ktorého už Komisia každoročne vypracúva dôkladnú analýzu makroekonomickej situácie každého členského štátu, jeho štrukturálnych reforiem a rozpočtových plánov a vydáva odporúčania pre jednotlivé krajiny. V rámci európskeho semestra je už navyše zavedený postup pri makroekonomickej nerovnováhe s cieľom zabrániť takejto nerovnováhe a napraviť ju podporou vykonávania zdravých politík.

33 Vzhľadom na posúdenie reforiem vykonaných v rámci európskeho semestra by sme očakávali, že tretí cieľ, ktorým je posúdenie schopnosti členského štátu plniť dlhovú službu, bude ústredným prvkom dohľadu po skončení programu. V nariadení sa to však výslovne nespomína. Všimli sme si, že v publikácii Komisie⁸ sa uvádza, že cieľom tohto opatrenia dohľadu je zabezpečiť, aby prijímateľ zostal na správnej

⁸ Európska komisia, Balík dvoch legislatívnych aktov o správe hospodárskych záležitostí: Stanovenie rámca EÚ pre riešenie ohrozenia finančnej stability v členských štátoch eurozóny, príležitostné dokumenty 147, máj 2013.

fiškálnej ceste, čím sa ochráni jeho schopnosť splatiť dlh. Podobne sa na webovej lokalite Rady, kde sa uvádzajú vysvetlenia k “finančnej pomoci pre členské štáty eurozóny”⁹, uvádza, že cieľom je posúdiť, či členský štát, ktorý dostal finančnú pomoc, naďalej vykonáva zdravé politiky a či existuje riziko, že nebude schopný splácať svoje úvery.

34 Napokon 22 z 23 členov Hospodárskeho a finančného výboru, ktorí odpovedali na náš prieskum, uviedlo, že cieľ tohto dohľadu bol „definovaný dobre“. Keď však boli požiadaní o uvedenie jeho skutočného účelu, iba osem (vrátane len dvoch z piatich členských štátov, ktoré podliehajú dohľadu po skončení programu) výslovne uviedlo posúdenie schopnosti splácania a len traja spomenuli následné opatrenia v súvislosti s reformami, ku ktorým sa zaviazali v rámci programu. Väčšina cieľov uvedených respondentmi boli ciele, na ktoré sa vzťahujú iné formy dohľadu (t. j. podpora zdravej hospodárskej politiky, fiškálnej a finančnej udržateľnosti alebo zlepšenie vykonávania štrukturálnych reforiem).

35 Sprísnený dohľad (pozri bod **05**) bol vnímaný ako preventívny rámec pre členské štáty, ktorým hrozí potreba finančnej pomoci. Na tento účel ešte nebol aktivovaný. Doteraz sa používal ako nástroj monitorovania po skončení programu pre Grécko, pretože hoci členský štát ukončil svoj program makroekonomických úprav, stále predstavuje riziko pre finančnú stabilitu s možnými nepriaznivými vedľajšími účinkami na ostatné členské štáty eurozóny (pozri bod **08**).

36 Keďže od členských štátov podliehajúcich sprísnenému dohľadu sa vyžaduje, aby prijímali opatrenia na riešenie zdrojov alebo potenciálnych zdrojov ťažkostí a aby zohľadňovali odporúčania pre jednotlivé krajiny vydané v rámci európskeho semestra, hlavným účelom sprísneného dohľadu je overiť pokrok, ktorý členský štát dosiahol pri vykonávaní týchto opatrení. Sprísnený dohľad má preto širší rozsah ako dohľad po skončení programu. V rámci nedávno schváleného Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti musia členské štáty takisto vysvetliť, ako ich plány na podporu obnovy a odolnosti prispievajú k riešeniu výziev uvedených v ich odporúčaníach pre jednotlivé krajiny. Hoci pracovná skupina Komisie¹⁰ je zodpovedná za vedenie vykonávania Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti a za koordináciu európskeho semestra, nie je poverená vykonávaním sprísneného dohľadu.

⁹ <https://www.consilium.europa.eu/en/policies/financial-assistance-eurozone-members/>

¹⁰ Pracovná skupina pre obnovu a odolnosť zriadená 16. augusta 2020 v rámci Generálneho sekretariátu Európskej komisie.

37 Keďže sprísnený dohľad nebol vytvorený ako nástroj na obdobie skončení programu, Komisia neposkytla žiadne usmernenia týkajúce sa jeho použitia. Nariadenie neobsahuje žiadne ustanovenia týkajúce sa schopnosti splácania a vo vykonávacom rozhodnutí Komisie¹¹ o aktivácii sprísneného dohľadu nad Gréckom sa ako cieľ neuvádza schopnosť splácania. Všimli sme si však, že správy o sprísnenom dohľade pre Grécko naozaj obsahujú oddiel o schopnosti splácať.

38 Hoci cieľ dohľadu po skončení programu nie je v nariadení jasne uvedený, obdobie dohľadu je jasné, t. j. dovtedy, kým sa nesplatí aspoň 75 % finančnej pomoci (pozri bod 09). Táto prahová hodnota 75 % však nemusí nevyhnutne zachytávať riziko pre veriteľa, pretože neodráža ani absolútnu výšku úverov, ani objem úverov vo vzťahu k hrubému domácomu produktu (HDP) príslušného členského štátu.

39 Táto skutočnosť je znázornená v *tabuľke 1*. Uvádza sa v nej zoznam súm, ktoré päť členských štátov v súčasnosti podliehajúcich dohľadu bude musieť splatiť po dosiahnutí prahovej hodnoty 75 % v miliardách EUR a ako percentuálny podiel HDP. Keďže nemôžeme predpovedať úroveň HDP pre každý členský štát v čase dosiahnutia prahovej hodnoty 75 %, v záujme jednoduchosti sme použili HDP za rok 2019.

Tabuľka 1 – Sumy úverov, ktoré zostanú splatné aj po dosiahnutí prahovej hodnoty 75 % (v mld. EUR a ako percentuálny podiel HDP za rok 2019)

Členský štát	Zostávajúca suma (v mld. EUR)	Ako % z HDP za 2019
Írsko	11,3	3,2
Portugalsko	12,6	5,9
Španielsko	10,3	0,8
Cyprus	1,6	7,1
Grécko	60,9	33,2

Zdroj: EDA na základe údajov o programe od Komisie a z databázy AMECO.

¹¹ Vykonávacie rozhodnutie Komisie (EÚ) 2018/1192 z 11.7.2018 o aktivácii sprísneného dohľadu pre Grécko (Ú. v. EÚ L 211, 22.8.2018, s. 1 – 4).

40 Poznamenávame, že existujú značné odchýlky v i) riziku pre súvahu veriteľa vyplývajúcom z nesplateného úveru (v rozmedzí od 1,6 do 60,9 mld. EUR) a ii) zodpovedajúcom percentuálnom podiele HDP. Neuhradené úvery pre Španielsko predstavujú takmer bezvýznamné percento HDP, ale pre Grécko to predstavuje približne jednu tretinu HDP. Inak povedané, prahová hodnota 75 % by mohla viesť k príliš včasnému ukončeniu dohľadu po skončení programu pre niektoré členské štáty, pričom pre iné členské štáty, ktoré predstavujú nízke riziko pre veriteľov, by dohľad mohol trvať príliš dlho.

41 Nariadenie má asymetrický prístup pri riešení týchto dvoch rizík. Umožňuje predĺžiť trvanie dohľadu po skončení programu, ale neexistuje žiadne ustanovenie o pozastavení dohľadu po skončení programu pred dosiahnutím tejto prahovej hodnoty, aj keď je riziko týkajúce sa splácania pre príslušný členský štát zanedbateľné.

42 Ako sa uvádza v bode **05**, obdobie sprísneného dohľadu sa skončí, keď o tom rozhodne Komisia na základe vlastného posúdenia. Hoci by sa dalo očakávať, že členský štát, ktorý ukončí sprísnený dohľad, bude zaradený pod dohľad po skončení programu dovtedy, kým nesplatí aspoň 75 % finančnej pomoci, v nariadení sa to výslovne neuvádza.

43 V nariadení sa stanovuje požadovaná frekvencia podávania správ v rámci dohľadu po skončení programu dvakrát ročne (pozri bod **11**). Chápeme, že i) v čase vypracovania tohto nariadenia MMF tiež uplatňoval svoj polročný cyklus monitorovania po ukončení programu a ii) na začiatku dohľadu po skončení programu pre krajinu, ktorá program práve ukončila, mohla byť táto frekvencia odôvodnená, aby sa v prípade potreby umožnila ročná oprava. Očakáva sa však, že potreba takýchto stálych nadväzujúcich opatrení sa časom zníži, najmä keď sa krajiny vrátia na správnu cestu. V nariadení sa však neposkytuje žiadna flexibilita, pokiaľ ide o túto frekvenciu.

44 Pokiaľ ide o nástroje presadzovania zo strany Komisie, ako sa uvádza v bode **13**, Komisia môže len navrhnúť, aby sa Rada zaoberala odporúčaniami v členských štátoch. Odporúčania však nie sú záväzné¹². Partnerský tlak však môže zohrávať svoju úlohu a môže vyplývať buď z oznámení Hospodárskemu a finančnému výboru, alebo zo zverejnenia odporúčaní, čo môže Rada urobiť na návrh Komisie. Respondenti v našom prieskume vo všeobecnosti potvrdili, že komunikácia s Hospodárskym

¹² Článok 288 ZFEÚ.

a finančným výborom zvyšuje tlak „do značnej miery“ (17 %) alebo „do určitej miery“ (65 %).

Dohľad vykonávaný podľa súčasného nariadenia oslabovala nedostatočná efektívnosť a zameranie

45 Činnosti Komisie v rámci dohľadu po skončení programu, ktoré zahŕňajú návštevy na mieste a podávanie správ o výsledkoch jej posúdení, sa začali v roku 2014. Sprísnený dohľad sa začal v roku 2018. Dohľad v rámci európskeho semestra sa pre porovnanie začal v roku 2010. Komisia vykonávala tieto činnosti dohľadu súbežne (pozri [ilustráciu 2](#)).

46 Preskúmali sme, či:

- a) vykonávacie postupy Komisie boli primerané;
- b) analýza Komisie priniesla pridanú hodnotu v porovnaní s hodnoteniami vykonanými v rámci európskeho semestra;
- c) analýzy Komisie boli zamerané správne.

Komisia proces zefektívnila, ale časté návštevy na mieste ponúkajú obmedzenú pridanú hodnotu

47 Preskúmali sme, či Komisia požiadala o informácie vhodné na tento účel a účinne zorganizovala svoje návštevy na mieste v súvislosti s činnosťami dohľadu po skončení programu, a to aj vzhľadom na návštevy vykonané v rámci európskeho semestra.

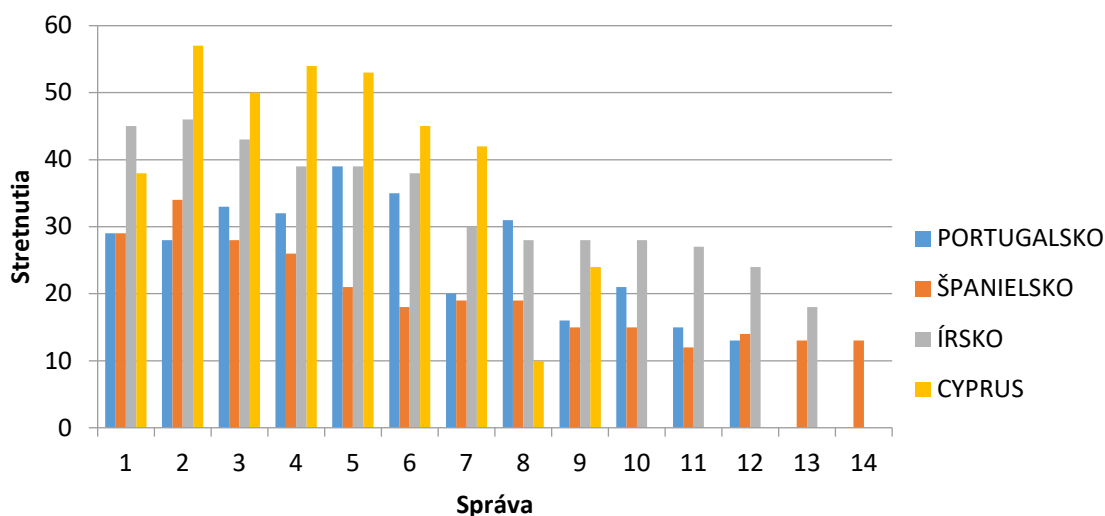
48 Viedli sme rozhovory so zástupcami národných ministerstiev financií, ktorí sa domnievali, že Komisia primerane využila svoje právo požadovať informácie. Grécko však podliehalo sprísnenému dohľadu, a teda náročnejším žiadostiam. Približne 50 % informácií bolo údajne vyžiadaných v krátkom predstihu.

49 Zistili sme, že v prípade troch z piatich dotknutých členských štátov Komisia a vnútroštátne orgány podpísali formálnu dohodu o poskytovaní údajov, ktorá sa vzťahovala na druh a načasovanie informácií, ktoré sa majú predkladať. Takáto dohoda zlepšuje proces zvyšovaním predvídateľnosti informácií, ktoré sa majú poskytovať, a uľahčovaním plánovania a získavania informácií zo strany členských štátov.

50 Zástupcovia vnútroštátnych orgánov, s ktorými sme sa rozprávali, dospeli k záveru, že návštevy v rámci dohľadu po skončení programu v ich krajinách boli dobre zorganizované a ohlásené v primeranom predstihu. Takisto sa domnievali, že napriek občasným problémom s koordináciou medzi generálnymi riaditeľstvami Komisie celkovo existuje dobrá spolupráca medzi zainteresovanými stranami.

51 Po dvoch rokoch dohľadu po skončení programu Komisia zefektívnila svoje návštevy, znížila počet navštívených subjektov a počet bodov programu, ktorým sa venovala, tým, že sa zamerala na témy, ktoré sa konkrétnejšie týkali dohľadu po skončení programu. Na *ilustrácii 4* je zobrazený klesajúci trend počtu stretnutí. Je to najmä dôsledok organizovania návštev v rámci dohľadu po skončení programu oddelene od i) štandardných návštev v rámci európskeho semestra, ku ktorým dochádzalo postupne v niektorých členských štátoch; a ii) osobitných monitorovacích návštev v rámci postupu pri makroekonomickej nerovnováhe (od roku 2019).

Ilustrácia 4 – Trend v počte stretnutí

Zdroj: EDA.

52 Aj keď sa to v nariadení neuvádza, frekvencia návštev v rámci dohľadu po skončení programu bola zosúladená s frekvenciou oznámení, t. j. dvakrát ročne (pozri bod 43). Zástupcovia vnútroštátnych orgánov v troch zo štyroch členských štátov, na ktoré sa dohľad po skončení programu vzťahuje, uviedli, že počas šesťmesačného obdobia nie je možné dosiahnuť žiadny významný pokrok vo vykonávaní štrukturálnych reforiem. Uviedli tiež, že na dlhodobú schopnosť členských štátov splácať má vplyv len málo krátkodobých faktorov. Komisia uznáva,

že väčšina opatrení odporúčaných v odporúčaníach pre jednotlivé krajiny si vyžaduje 12 až 18 mesiacov, pričom niektoré štrukturálne reformy si vyžadujú ešte viac času. Z tohto dôvodu Komisia v roku 2017 zaviedla aj viacročné hodnotenie vykonávania odporúčaní pre jednotlivé krajiny¹³.

53 Zistili sme, že časom sa po sebe nasledujúce správy z dohľadu po skončení programu začali opakovať (pozri bod 57). Všimli sme si, že MMF identifikoval podobný problém vo svojom vlastnom monitorovaní a v roku 2016 sa rozhodol vykonať jednu návštevu ročne a uverejniť jednu správu ročne namiesto dvoch.

54 Opakovanie je ešte väčším problémom v prípade sprísneného dohľadu, kde sa návštevy tiež zosúladujú s frekvenciou oznámení a konajú sa štyrikrát ročne. Táto vysoká frekvencia zaťažuje vnútroštátne orgány (pozri bod 48), ako aj Komisiu.

Analýza Komisie je dobrá, ale prekrýva sa s prácou v rámci európskeho semestra

55 Preskúmali sme pridanú hodnotu následných hodnotení Komisie v rámci dohľadu po skončení programu v porovnaní s jej prácou v rámci európskeho semestra.

56 Zistili sme, že kvalita analýzy poskytnutej v správach v rámci dohľadu po skončení programu/sprísneného dohľadu je dobrá. Je to v súlade so záverom, ktorý sme vyvodili v našej osobitnej správe z roku 2018 o hodnoteniach Komisie v rámci postupu pri makroekonomickej nerovnováhe¹⁴. Zainteresované strany, s ktorými sme sa rozprávali, toto pozitívne hodnotenie potvrdili. Z nášho prieskumu nakoniec vyplynulo, že 74 % respondentov považuje kvalitu analýzy Komisie za „vysokú“, zatiaľ čo 26 % ju hodnotí ako „priemernú“.

57 Ako sa však uvádza v bode 53, správy z dohľadu po skončení programu nasledujúce po sebe sa opakujú. Z našej analýzy vyplýva, že hoci sa aktualizujú len niektoré údaje, aktualizáciou sa nemení ani podstata analýzy, ani jej záver. Na základe nástroja umelej inteligencie, ktorý sme vyvinuli, sme hľadali podobnosti v dokumentoch. Zistili sme, že v prípade určitých oddielov bolo až 78 % informácií

¹³ Osobitná správa č. 16/2020: Európsky semester – odporúčania pre jednotlivé krajiny riešia dôležité problémy, ich vykonávanie je však potrebné zlepšiť (www.eca.europa.eu), body 36 a 51.

¹⁴ Osobitná správa č. 03/2018: Postup pri makroekonomickej nerovnováhe, body 78 a 79. (www.eca.europa.eu).

uvedených v správe z dohľadu po skončení programu už prítomných v predchádzajúcej správe z dohľadu po skončení programu. Toto percento sa znížilo takmer na polovicu, keď sa porovnali dve správy uverejnené s ročným odstupom. Náš záver potvrdzujú aj niektoré zainteresované strany, s ktorými sme sa rozprávali.

58 Pokiaľ ide o štrukturálne reformy, ktoré sa majú monitorovať, zistili sme, že v prípade štyroch členských štátov, na ktoré sa vzťahuje dohľad po skončení programu, Komisia formálne nešpecifikovala štrukturálne reformy, ktoré sa majú monitorovať. Pokiaľ ide o Grécko podliehajúce sprísnenému dohľadu, vykonávacie rozhodnutie Komisie bolo presnejšie. Určili sa v ňom osobitné reformy a príslušné čiastkové ciele, ktoré sa majú monitorovať.

59 Všimli sme si, že hodnotenie pokroku pri vykonávaní štrukturálnych reforiem sa zvyčajne týkalo fiškálnych štrukturálnych reforiem, reforiem finančného sektora (najmä pokiaľ ide o bankový sektor) a iných reforiem na podporu hospodárskeho rastu alebo riešenie makroekonomických nerovnováh. V hodnotení sa posudzoval stupeň vykonávania a obsahovalo výzvu na prijatie opatrení, keď bol pokrok pomalý.

60 Zistili sme, že správy z dohľadu po skončení programu zahŕňajú hodnotenia štrukturálnych reforiem, ktoré neboli pozostatkom z programu makroekonomických úprav ani neboli podporené pevným právnym základom, ako je formálny záväzok členského štátu pri skončení programu alebo neskôr alebo odporúčanie Rady (pozri bod **13**). Niekoľko príkladov sa uvádza v *rámčeku 1*.

Rámček 1

Príklady štrukturálnych reforiem, ktoré pozostatkom z programu makroekonomických úprav, ale ktoré Komisia v rámci dohľadu po skončení programu monitoruje

Portugalsko	Preskúvanie výdavkov (správa z dohľadu po skončení programu z leta 2016) Zákon o rozpočtovom rámci (správa z dohľadu po skončení programu z jesene 2014)
Cyprus	System ESTIA, t. j. systém dotácii štátu na uľahčenie splácania hypoték domácností v núdzi (správa z dohľadu po skončení programu z jesene 2018)
Španielsko	Aktualizácia súboru makroprudenciálnych nástrojov (správa z dohľadu po skončení programu z jesene 2015) a zriadenie makroprudenciálneho orgánu (správa z dohľadu po skončení programu z jesene 2018) Vykonávanie plánov riešenia krízových situácií a cieľov pre minimálne požiadavky na vlastné zdroje a oprávnené záväzky bánk (správa z dohľadu po skončení programu z jesene 2018)
Írsko	Akčný plán pre bývanie a bezdomovectvo (správa z dohľadu po skončení programu z jari 2016)

Zdroj: EDA.

61 Zistili sme tiež, že niektoré štrukturálne reformy, ktoré neboli pozostatkom z programov makroekonomických úprav, ale napriek tomu sa v rámci dohľadu po skončení programu posudzovali, boli spojené s problémami, ktoré treba v rámci programu riešiť. Vplyv týchto reforiem na schopnosť splácania však nebol zrejmý a v správach z dohľadu po skončení programu to nebolo vysvetlené.

62 Porovnali sme obsah správ z dohľadu po skončení programu s obsahom správ v rámci európskeho semestra (najmä správ o krajinách, posúdení plánov stability alebo návrhov rozpočtových plánov a európskych hospodárskych prognóz) a zistili sme, že v poskytnutých informáciách (pozri [tabuľku 2](#)) a v hodnoteniach (pozri [príloha I](#)) došlo k určitému prekryvaniu.

Tabuľka 2 – Prekrývanie informácií v správach o dohľade po skončení programu a správach z európskeho semestra

Členský štát	Správa z dohľadu po skončení programu	Oddiel	Správy z európskeho semestra	% prekrývania medzi správami
Portugalsko	Jeseň 2016	Politické otázky	Správa o krajine 2017	43
Portugalsko	Jeseň 2018	Hospodársky rozvoj	Správa o krajine 2019	49
Portugalsko	Leto 2019	Verejné financie	2019 SP SWD	47
Cyprus	Jar 2017	Makroekonomický výhľad	Európska hospodárska prognóza, jar 2017	23
Cyprus	Jar 2019	Rozpočtový výhľad	Správa o krajine 2019	34
Cyprus	Jar 2020	Verejné financie	Správa o krajine 2020	26
Írsko	Jeseň 2018	Problémy financovania štátneho dlhu	Správa o krajine 2018	30
Írsko	Jar 2018	Najnovší hospodársky vývoj	Európska hospodárska prognóza, jar 2018	19
Španielsko	Jeseň 2018	Makroekonomický vývoj	Správa o krajine 2018	36
Španielsko	Jar 2019	Makroekonomický vývoj	Správa o krajine 2019	49

Zdroj: ECA, nástroj umelej inteligencie.

63 Uznávame však, že pokiaľ ide o hodnotenie reforiem v Španielsku, dohľad po skončení programu a európsky semester sa neprekrývali. Keďže Španielsko čerpal zo sektorového programu úprav so zameraním len na finančný sektor (pozri bod 06), vždy podliehalo pravidelnému dohľadu v rámci európskeho semestra. Rozdelenie úloh medzi dohľadom v rámci európskeho semestra a dohľadom založeným na programe zavedeným počas programového obdobia pokračovalo aj potom. V dôsledku toho sa

správy z dohľadu po skončení programu za Španielsko jasne zameriavajú na vývoj a reformy finančného sektora a líšia sa od správ o krajinách v rámci európskeho semestra.

64 Pokiaľ ide o posúdenie finančnej stability a príslušných reforiem, zistili sme, že prístup sa v rámci dohľadu po skončení programu v jednotlivých štyroch členských štátoch líšil. V prípade Írska bolo posúdenie Komisie týkajúce sa najväčších domácich bánk postupne ukončené v roku 2015, krátko po vytvorení jednotného mechanizmu dohľadu, zatiaľ čo v prípade Cypru a Portugalska stále pokračuje. Každé podrobné posúdenie jednotlivých bánk sa však prekrýva s i) dohľadom, ktorý vykonáva Európska centrálna banka a vnútroštátne orgány dohľadu v rámci jednotného mechanizmu dohľadu, ako aj s ii) prácou, ktorú vykonáva Európsky orgán pre bankovníctvo, ktorý je poverený posudzovaním rizík a slabých miest v bankovom sektore EÚ.

65 Komisia okrem toho monitorovala plánovanie riešenia krízových situácií a pokrok bánk pri plnení cieľov pre minimálnu požiadavku na vlastné zdroje a oprávnené záväzky (MREL). Toto monitorovanie sa však prekrýva s monitorovaním, ktoré vykonáva príslušný orgán pre riešenie krízových situácií a Európsky orgán pre bankovníctvo. Orgány pre riešenie krízových situácií (Jednotná rada pre riešenie krízových situácií alebo vnútroštátne orgány pre riešenie krízových situácií v závislosti od významnosti bánk) sú zodpovedné za prípravu plánov riešenia krízových situácií a za stanovenie úrovne minimálnej požiadavky na vlastné zdroje a oprávnené záväzky. Európsky orgán pre bankovníctvo je zodpovedný za monitorovanie kvality nástrojov vlastných zdrojov a oprávnených záväzkov vydávaných bankami. V tejto súvislosti konštatujeme, že nariadenie (EÚ) č. 472/2013 nebolo revidované s cieľom zohľadniť vývoj právneho rámca EÚ, napríklad vytvorenie jednotného mechanizmu dohľadu a jednotného mechanizmu riešenia krízových situácií.

66 Do roku 2018 posúdenie reforiem Komisiou tvorilo priemerne 40 % správ z dohľadu po skončení programu, ale po zefektívnení procesu od roku 2019 sa jeho dĺžka skrátila o polovicu. Dôvodom bolo najmä zníženie zamerania na štrukturálne reformy/politické otázky a zrušenie oddielu venovaného osobitnému monitorovaniu v kontexte postupu pri makroekonomickej nerovnováhe. V dôsledku toho sa dĺžka správ z dohľadu po skončení programu skrátila o viac ako 30 %. Vnútroštátne orgány to považujú za pozitívny vývoj. Napriek tomu, že správy z dohľadu po skončení programu boli zefektívnené, stále sa prekrývali so správami vypracovanými v rámci európskeho semestra.

67 Naša analýza ukázala, že v prípade Grécka podliehajúceho sprísnenému dohľadu sa správa o krajine a správa zo sprísneného dohľadu skôr dopĺňali ako prekrývali. Správa o krajine sa týkala širšieho súboru oblastí ako správa o sprísnenom dohľade. Takisto obsahovala informácie o problémoch, ktoré patria do rozsahu sprísneného dohľadu, ale len zhrnula tieto problémy, ktoré sa v správe o sprísnenom dohľade potom podrobnejšie preskúmali.

Pozornosť venovaná v správach schopnosti splácania bola obmedzená

68 Ako sa uvádza v bode **33**, s cieľom odlišiť dohľad po skončení programu od európskeho semestra sme očakávali, že dohľad po skončení programu sa zameria na posúdenie rizík, pokiaľ ide o schopnosť členských štátov splácať úvery. Zameranie na schopnosť splácania však bolo obmedzené, čoho dôkazom, že sa štruktúrovane nezverejňujú kľúčové informácie týkajúce sa úverov, ktoré sa majú splácať. Oddiely týkajúce sa schopnosti splácať v rôznych správach boli pomerne krátke alebo v prípade Španielska dokonca neexistovali a neobsahovali informácie týkajúce sa nesplatennej sumy úverov, ktoré sa majú splatiť, a to ani v absolútnom vyjadrení, ani ako percentuálny podiel HDP. Neposkytli sa ani žiadne informácie týkajúce sa časového plánu splácania istiny, úrokov a poplatkov. Niektoré z týchto informácií, ak boli poskytnuté, boli skôr rozptýlené v správach a/alebo poskytnuté vo forme grafu namiesto číselných tabuliek.

69 Na porovnanie, MMF zverejňuje tabuľku v každej monitorovacej správe po skončení programu, ktorá obsahuje komplexné informácie o poskytnutých úveroch MMF. To isté platí pre správy systému včasného varovania EMS.

70 Oddiely týkajúce sa schopnosti splácať okrem toho neboli dostatočne orientované na riziká, ale zostali prevažne opisné. Správne sa v nich uznával prístup dotknutého členského štátu na trh tým, že sa uvádzali jeho posledné emisie dlhopisov a opisoval sa vývoj výnosu dlhopisov a rozpätia oproti nemeckým dlhopisom a zaznamenávali sa prípadné predčasné splátky úverov. Správy obsahovali aj pripomienky k vývoju ratingu štátu a v niektorých prípadoch sa spomínali aj finančné potreby a hotovostné rezervy členského štátu.

71 V súvislosti s analýzou rizík sme zaznamenali tieto nedostatky: niektoré riziká sa neriešili a aj v prípade, že bola uvedená analýza rizík prispôbená členským štátom, nevyšiel sa v nej vplyv šokov a neposúdil sa vplyv na schopnosť splácania. Konkrétne sme zistili, že:

- Komisia posudzovala niektoré vonkajšie makroekonomické otrasy (napríklad Brexit a COVID-19), ktoré by mohli konkrétne ovplyvniť hospodárstva členských štátov. Komisia však v rámci dohľadu po skončení programu ešte neanalyzovala hlavné riziká pre strednodobú kapacitu splácania členských štátov, ktoré vyplývajú z týchto otrasov;
- nezohľadnili sa všetky riziká, ktoré by mohli mať nepriaznivý vplyv na schopnosť splácania. Komisia napríklad považovala geopolitické napätie medzi Tureckom na jednej strane a Gréckom a Cyprom na strane druhej za menej významné v porovnaní s inými, rozsiahlejšími a pravdepodobnejšími rizikami. V analýze rizík, ktorú vypracovala Komisia, sa tak nezohľadňujú relevantné potenciálne hospodárske dôsledky, ktoré by mohli ovplyvniť i) odvetvie cestovného ruchu na Cypre a v Grécku alebo ii) odvetvie energetiky na Cypre. Tieto sektory sú dôležitým zdrojom hospodárskeho rastu, a preto významne prispievajú k udržateľnosti dlhu.

72 Kľúčová otázka pri posudzovaní strednodobej a dlhodobej schopnosti členských štátov eurozóny splácať dlhy sa týka schopnosti členského štátu získať prístup na trh pri primeranej úrokovej miere na účely refinancovania splatných záväzkov od svojich veriteľov (EMS, MMF atď.). Inak povedané, z posúdenia by malo vyplývať, či úroveň a trajektória pomeru dlhu členského štátu k HDP zabezpečí prístup na trh v budúcnosti.

73 Analýza udržateľnosti dlhu je nástroj založený na modeli, ktorý sa používa na nájdenie odpovede na túto otázku. Pozostáva z odhadu potenciálneho vývoja pomeru dlhu k HDP za rôznych predpokladov a pri rôznych rizikových scenároch. Zvyčajne obsahuje základný scenár a scenáre testov citlivosti. Scenáre testov citlivosti sú pritom založené na pozitívnych alebo negatívnych otrasoch ovplyvňujúcich faktory určujúce dynamiku dlhu, ako je primárne saldo, úroková miera, rast HDP a inflácia. V analýze udržateľnosti dlhu sa môžu takisto zohľadniť dodatočné rizikové faktory ako doplnok k výsledkom založeným na modeli, aby sa získalo vyváženejšie a/alebo konkrétnejšie posúdenie krajiny.

74 Od roku 2009 má Komisia veľmi komplexný rámec hodnotenia fiškálnej udržateľnosti, ktorý zahŕňa hĺbkovú a rozsiahlu analýzu udržateľnosti dlhu pre všetky členské štáty EÚ. Zverejňuje sa každý rok v januári (každé tri roky v jej správe o fiškálnej udržateľnosti a počas dvoch rokov medzi tým v rámci monitorovania udržateľnosti dlhovej služby). Okrem analýzy citlivosti týkajúcej sa základného scenára

sa v analýze zvažujú aj alternatívne fiškálne scenáre¹⁵. Obsahuje aj bohatú a hĺbkovú analýzu rizík, ktorá zachytáva krátkodobé, strednodobé a dlhodobé riziká potenciálne vyplývajúce zo: štruktúry verejného dlhu (verejný dlh podľa splatnosti, držiteľa, meny, v ktorej je denominovaný), čistej medzinárodnej investičnej pozície a podmienených záväzkov vlády, najmä tých, ktoré sa týkajú podpory finančných inštitúcií.

75 S výnimkou Španielska¹⁶ obsahovali správy z dohľadu po skončení programu prílohu s analýzou udržateľnosti dlhovej služby založenou na uvedenej januárovej analýze. Zvyčajne sa obmedzovala na analýzu citlivosti v súvislosti so základným scenárom a v niektorých prípadoch sa zvažovali aj alternatívne fiškálne scenáre. Uznávame však, že Komisia vo svojej správe o fiškálnej udržateľnosti za rok 2018, ktorá bola uverejnená v januári 2019, sa v prípade Grécka posunula smerom k predloženiu analýzy udržateľnosti, ktorá je viac prispôbená konkrétnej krajine. Táto revidovaná analýza udržateľnosti vychádzala z prvkov uvedených v správe o sprísnenom dohľade uverejnenej v novembri 2018.

76 Komisia doteraz dospela k záveru, že schopnosť splácania je v krátkodobom horizonte zdravá pre všetky členské štáty. Vzhľadom na dĺžku obdobia dohľadu po skončení programu je ťažké vyčíslieť vplyv otrasov na schopnosť splácania, a to aj na základe komplexnej analýzy udržateľnosti dlhovej služby doplnenej dôkladnou analýzou rizík špecifických pre jednotlivé krajiny. Lehoty splatnosti reálne prekračujú časový rámec súčasnej prognózy Komisie (dva roky dopredu) a volebných cyklov členských štátov (štyri až päť rokov), ako aj dlhodobé hodnotenie udržateľnosti dlhovej služby Komisiou (spravidla 10 rokov).

77 Závery týkajúce sa strednodobej a dlhodobej schopnosti splácania, ak vôbec nejaké existujú, mali preto všeobecnú povahu. V prípade Portugalska a Cypru Komisia uviedla, že strednodobá a dlhodobá schopnosť splácania je citlivá na makroekonomické otrasy, riziká vyplývajúce z finančného sektora a zhoršenie fiškálnej výkonnosti. S cieľom zachovať schopnosť splácania v strednodobom a dlhodobom horizonte Komisia napokon vydala platné odporúčanie, konkrétne aby členské štáty zabezpečili fiškálnu disciplínu a dosiahli pokrok pri vykonávaní štrukturálnych reforiem, ktoré zlepšujú dlhodobý potenciál rastu. Prepojenie medzi

¹⁵ Pozri rámček 1.1 (s. 38 – 41) správy o fiškálnej udržateľnosti za rok 2018, zväzok 1, inštitucionálny dokument 094, január 2019.

¹⁶ Iba prvá správa z dohľadu po skončení programu pre Španielsko obsahovala dlhodobý odhad dynamiky hrubého verejného dlhu.

hodnotením strednodobej a dlhodobej schopnosti splácania a analýzou poskytnutou v iných oddieloch a prílohách správy však nie je zrejmé.

Členské štáty považovali dohľad Komisie za užitočný, ale neexistujú žiadne ďalšie dôkazy o jeho vplyve

78 Posúdili sme, či postup dohľadu Komisie i) mal vplyv na pokračovanie reformného procesu v príslušných členských štátoch a ii) poskytol veriteľom istotu, pokiaľ ide o schopnosť členských štátov splácať úvery.

Dohľad rozvinul dialóg, no niektoré reformy zavádzané členskými štátmi nenapreovali dostatočne

79 Viedli sme rozhovory so zástupcami vnútroštátnych orgánov v dotknutých členských štátoch. Potvrdili, že dohľad po skončení programu bol užitočný pri podpore rozvoja dialógu s Komisiou, diskusií o rizikách, kritickom myslení, predkladaní alternatívnych pohľadov a podpore spoločného chápania situácie. Okrem toho sa domnievajú, že dohľad po skončení programu pomohol udržať krajiny na správnej ceste napríklad tým, že i) zabránil zvráteniu reforiem; ii) pomohol vláde pri podpore reforiem v parlamente, keďže tieto reformy sú podporované medzinárodnými inštitúciami; iii) podporil diskusiu v Euroskupine a Hospodárskom a finančnom výbore a iv) podporoval výmenu osvedčených postupov.

80 Napriek tomuto pozitívnemu hodnoteniu naša analýza ukázala, že v prípade štyroch členských štátov, na ktoré sa vzťahuje dohľad po skončení programu, bolo hodnotenie Komisie v prípade niektorých reforiem rovnaké v správach nasledujúcich po sebe, t. j. nevykazoval sa veľký pokrok vo vykonávaní reforiem (pozri príklady v [príloha II](#)). Hoci na jednej strane je to čiastočne spôsobené skutočnosťou, že vykonávanie reforiem si vyžaduje čas, ako sa spomínalo už skôr (pozri bod [52](#)), na druhej strane to naznačuje, že dohľad po skončení programu má obmedzený vplyv na podporu vykonávania reforiem. Tento problém je spôsobený vznikom únavy z reforiem a skutočnosťou, že po opätovnom získaní prístupu k trhovému financovaniu pri prijateľných úrokových mierach majú členské štáty menej stimulov na vykonávanie reforiem odporúčaných Komisiou.

81 V roku 2020 EDA zdôraznil, že na úspešné vykonávanie je potrebná zodpovednosť na vnútroštátnej úrovni¹⁷ a získanie krycích nákupov od vnútroštátnych orgánov je zložitý proces, ktorý si vyžaduje pevný právny základ a dlhé rokovania. Ešte viac to platí v prípade neexistencie finančného stimulu, ako je to vo všeobecnosti v prípade ukončenia programu makroekonomických úprav. Okrem toho Komisia doteraz Rade nenavrhol, aby členskému štátu odporučila prijať nápravné opatrenia (bod 13).

82 Pokiaľ ide o sprísnený dohľad ako nástroj monitorovania, je ešte skoro na posúdenie jeho praktického účinku. Tento postup sa používa relatívne krátko (od júla 2018) a len v jednom členskom štáte. Okrem toho mnohé reformy majú časový horizont na vykonávanie, ktorý presahuje časový rozsah auditu. A napokon spôsobila pandémia COVID-19 a následné obmedzenia pohybu ďalšie oneskorenia vo vykonávaní reforiem, ako uvádza Komisia.

83 Zistili sme však, že napriek sprísnenému dohľadu sa vykonávanie reformných opatrení oneskorilo. Platilo to aj pre opatrenia, ktoré neboli mimoriadne zložité a mali krátke lehoty, ktoré uplynuli pred pandémiou COVID-19. Okrem toho od septembra 2020 (7. správa o sprísnenom dohľade) sa v správach už neuvádzajú pôvodne dohodnuté lehoty jednotlivých záväzkov, čo čitateľovi bráni vytvoriť si celkový obraz o vzniknutých oneskoreniach.

84 Správy o sprísnenom dohľade poskytli presný prehľad o stave vykonávania a oneskoreniach, ku ktorým dochádza v realite, ako aj o opatreniach prijatých vnútroštátnymi orgánmi, ktoré väčšinou spočívajú v predĺžení lehôt. Komisia však neodporučila žiadne konkrétne opatrenia na nápravu situácie ani na zabránenie jej ďalšiemu zhoršeniu. V *rámčeku 2* sa uvádza jeden príklad. Ďalšie príklady sa uvádzajú v *príloha III*. Napriek týmto oneskoreniam je celkové hodnotenie činnosti členského štátu zo strany Komisie pozitívne.

¹⁷ Osobitná správa č. 16/2020: Európsky semester – odporúčania pre jednotlivé krajiny riešia dôležité problémy, ich vykonávanie je však potrebné zlepšiť, bod 13 a rámček 2 (www.eca.europa.eu).

Rámček 2

Jeden príklad významného oneskorenia pri vykonávaní opatrenia

Daňová správa: Grécko sa zaviazalo zvýšiť počet zamestnancov nezávislého orgánu pre verejné príjmy na 12 000 do konca roku 2018 a na 12 500 do konca roku 2019, pričom konečným cieľom bolo 13 322 zamestnancov do polovice roku 2020.

Tento záväzok bol už menej ambiciózny ako plán prijímania zamestnancov zverejnený vo štvrtom preskúmaní správy o súlade týkajúcej sa programu podpory EMS pre Grécko z júla 2018, v rámci ktorého sa mal cieľ 13 322 zamestnancov dosiahnuť do konca roku 2019.

Na konci tretieho štvrťroka 2020 dosiahla úroveň personálu len 11 947 zamestnancov, t. j. bola dokonca pod úrovňou, ktorá sa mala dosiahnuť do konca roka 2018. Komisia navyše uvádza, že „orgány prijali právne ustanovenia, v dôsledku ktorých boli zamestnanci nezávislého orgánu preložené do iných orgánov, čo ešte viac sťažilo dosahovanie stanovených úrovni počtu zamestnancov.“¹⁸

Zdroj: EDA.

Členské štáty dodržiavajú svoje povinnosti splácania, ale prínos dohľadu k uisteniu veriteľov je ťažké posúdiť

85 Do mája 2021 všetky členské štáty, ktoré sú pod dohľadom po skončení programu a sprísneným dohľadom, znovu získali prístup na finančné trhy za prijateľné úrokové miery. Okrem toho všetky členské štáty splnili svoje povinnosti splácania a časť svojich splátok uhradili predčasne, najmä Medzinárodnému menovému fondu, pretože jeho úvery sú drahšie ako úvery poskytované s európskou podporou. Španielsko, ktoré nedostalo finančnú podporu od MMF, už uskutočnilo deväť dobrovoľných splátok predstavujúcich 43 % celkovej sumy čerpanej v rámci programu.

86 Napriek tejto pozitívnej zmene uznávame, že nie je možné dospieť k záveru o miere vplyvu dohľadu ani ho oddeliť od vplyvu iných faktorov. Pozitívny vývoj v hospodárstve, najmä podporná menová politika a pozitívny výsledok plnenia rozpočtu, zohrávajú kľúčovú úlohu pri poskytovaní uistenia trhom. Predčasné splácanie

¹⁸ Správa o sprísnenom dohľade nad Gréckom, september 2020, inštitucionálny dokument 134, strana 7.

úverov s možným (aspoň čiastočným) využitím vlastných zdrojov sa navyše považuje za účinný prostriedok na obnovenie dôvery.

87 Okrem toho môžu v prípade vyspelých trhov investori čerpať uistenie zo širokej škály nezávislých analýz, ako sú napríklad správy ratingových agentúr, think tankov a iných medzinárodných inštitúcií. Správy z dohľadu po skončení programu aj zo sprísneného dohľadu dopĺňajú tieto publikácie. Niektoré zainteresované strany však uviedli, že tieto správy v súčasnosti nemajú veľký ohlas v médiách a medzi širokou verejnosťou. Ohlas je menší ako v prípade iných dokumentov uverejnených v rámci európskeho semestra (správy o jednotlivých krajinách, odporúčania pre jednotlivé krajiny) a časom sa dokonca znižuje, keďže členským štátom sa darí zlepšovať situáciu z hľadiska prístupu k trhovému financovaniu. Napriek tomu, že viditeľnosť v médiách je obmedzená, správy o dohľade po skončení programu majú špecifické publikum: veriteľov, investorov, ratingové agentúry a účastníkov trhu.

Závery a odporúčania

88 Náš celkový záver je, že účinnosť dohľadu bola obmedzená, pretože ciele stanovené v nariadení nie sú presné a pretože vykonávanie je zhoršené určitým nedostatkom efektívnosti a zamerania. A hoci dohľad Komisie spolu s ďalšími faktormi zohral svoju úlohu pri uistení trhov, neexistujú žiadne ďalšie dôkazy o tom, že by podporil vykonávanie reforiem. Je to čiastočne spôsobené nedostatkom stimulov a silných nástrojov presadzovania. Napriek tomu do mája 2021 všetky dotknuté členské štáty splnili svoje povinnosti splácania a znovu získali prístup na finančné trhy pri prijateľných úrokových mierach.

89 Príslušné nariadenie je nepresné, pokiaľ ide o konkrétny cieľ dohľadu po skončení programu, čo vnímali aj zástupcovia členských štátov, medzi ktorými sme robili prieskum. V nariadení sa cieľ dohľadu vymedzuje len všeobecne. Komisia rozpracovala ciele v internej príručke (Vademecum), v ktorej ako ciele vymedzila aj posúdenie vykonávania politických opatrení dohodnutých v rámci programu a posúdenie schopnosti členských štátov splácať (pozri body 29 – 34). V praxi sme v dôsledku všeobecne vymedzeného cieľa zistili prekrývanie činností vykonávaných v rámci dohľadu po skončení programu a v rámci európskeho semestra (v oboch prípadoch sa posudzovali reformy vykonávané členským štátom).

90 Takisto došlo k prekrývaniu medzi správami o dohľade po skončení programu a publikáciami v rámci európskeho semestra, najmä správami o jednotlivých krajinách (pozri body 55 – 63). Hoci najvýraznejším znakom by bolo posúdenie schopnosti príslušného členského štátu splácať svoje dlhy, v správach z dohľadu po skončení programu sa tento aspekt osobitne nez dôrazňoval (pozri body 68 – 77).

91 Komisia nedávno vyvinula úsilie o zefektívnenie správ o dohľade po skončení programu, čím sa skrátili približne o 30 %. Zistili sme však, že dokonca aj tieto efektívnejšie správy sa prekrývali so správami vypracovanými v rámci európskeho semestra (pozri bod 66).

92 Od členských štátov pod sprísneným dohľadom sa vyžaduje, aby prijímali opatrenia na riešenie zdrojov alebo potenciálnych zdrojov ťažkostí s ohľadom na odporúčania pre jednotlivé krajiny vydané v rámci európskeho semestra. Podobne v rámci nedávno schváleného Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti musia členské štáty vysvetliť, ako ich plány na podporu obnovy a odolnosti prispievajú k riešeniu výziev uvedených v ich odporúčaníach pre jednotlivé krajiny. Účelom dohľadu Komisie je v oboch prípadoch overiť pokrok, ktorý členský štát dosiahol

pri riešení výziev, ktorým čelí, v súlade s odporúčaniami pre jednotlivé krajiny. A hoci tá istá pracovná skupina Komisie je zodpovedná za vedenie vykonávania Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti aj za koordináciu európskeho semestra, nie je poverená vykonávaním sprísneného dohľadu (pozri bod 36).

93 Okrem prekrývania rôznych činností Komisie monitoruje schopnosti splácania aj EMS, orgán zriadený na základe medzivládnej zmluvy. V skutočnosti sa zaoberá tými istými členskými štátmi ako Komisia pri svojom dohľade (pozri body 24 – 25).

94 Komisia môže aktivovať sprísnený dohľad v prípade, že členský štát zažíva finančné ťažkosti alebo je finančným ťažkostiam vystavený. V nariadení sa konkrétne nestanovuje sprísnený dohľad na monitorovanie členského štátu po skončení programu makroekonomických úprav. Keď jediný členský štát, na ktorý sa doteraz vzťahoval sprísnený dohľad (Grécko), program makroekonomických úprav ukončoval, tiež bol z hľadiska finančných ťažkostí považovaný za zraniteľný. V nariadení sa neuvádza cieľ sprísneného dohľadu, ak sa používa ako nástroj dohľadu po skončení programu (pozri body 35 – 37).

Odporúčanie 1 – Integrovať rôzne činnosti dohľadu

- a) V kontexte úvah v rámci preskúmania správy hospodárskych záležitostí, ktoré prebieha do mája 2021, by Komisia mala zvážiť začlenenie dohľadu po skončení programu a sprísneného dohľadu do európskeho semestra.
- b) S cieľom objasniť ciele svojich činností dohľadu by Komisia mala zvážiť začlenenie ustanovení do príslušného právneho aktu, v ktorých sa výslovne uvedú hlavné ciele dohľadu po skončení programu: i) posúdenie schopnosti splácania a ii) opatrenia nadväzujúce na zostávajúce reformy dohodnuté v rámci programu. Komisia by okrem toho mala spresniť, že ciele dohľadu po skončení programu sa vzťahujú aj na sprísnený dohľad, ak sa takýto dohľad uplatňuje v prípade krajín, ktoré skončili program makroekonomických úprav.
- c) Komisia by mala založiť svoje posúdenie schopnosti dotknutého členského štátu včas splácať nesplatený úver (nesplatené úvery) na dôkladnom prístupe orientovanom na riziko, analyzovať nedávne riziká týkajúce sa splácania, identifikovať potenciálne nové riziká a vyčísliť ich v najväčšej možnej miere.

Časový rámec: v rámci nadchádzajúceho preskúmania správy hospodárskych záležitostí (do polovice roku 2023).

95 Vykonávanie dohľadu po skončení programu sa vyznačuje nedostatočnou flexibilitou, ktorá namiesto poskytovania pridanej hodnoty zvyšuje administratívnu záťaž. Komisia je týmto nariadením viazaná:

- vykonávať dohľad po skončení programu dovtedy, kým sa nesplátí aspoň 75 % finančnej pomoci poskytnutej členskými štátmi, Európskym stabilizačným mechanizmom, Európskym nástrojom finančnej stability a Európskym mechanizmom pre stabilitu. Patria sem prípady, keď Komisia dospela k záveru, že hospodárska situácia členského štátu sa stala zdravou a riziko týkajúce sa splácania je nízke (pozri body 38 – 42);
- predkladať polročné správy o výsledkoch svojho dohľadu po skončení programu. Táto frekvencia, ktorá sa uplatňuje aj na návštevy, je odôvodnená krátkym časom po skončení programu makroekonomických úprav s cieľom zachovať reformnú dynamiku a uistiť veriteľov. Už to však neplatí, keď sa členský štát vráti na správnu cestu, ani neexistuje dostatok relevantných nových informácií, ktoré by odôvodňovali vykonávanie návštev a uverejňovanie správ dvakrát ročne (pozri body 43, 50 – 53 a 57).

96 Pokiaľ ide o sprísnený dohľad, Komisia je týmto nariadením viazaná predkladať štvrtročné správy. Táto frekvencia, ktorú Komisia uplatňuje aj na návštevy, je však veľmi zaťažujúca pre Komisiu aj pre dotknuté členské štáty. Poskytnutie požadovaných údajov a informácií Komisii znemožňuje príslušným vnútroštátnym orgánom prístup k zdrojom na ich hlavnú úlohu: vykonávanie reforiem dohodnutých s cieľom dostať členský štát späť na správnu cestu (pozri body 48 a 54).

Odporúčanie 2 – Zefektívniť postupy a zvýšiť flexibilitu

S cieľom znížiť zaťaženie a zefektívniť činnosti dohľadu by Komisia mala zväziť návrh na zmenu a doplnenie príslušného právneho aktu zavedením ustanovení, ktoré umožnia:

- a) pozastaviť dohľad po skončení programu pred dosiahnutím prahovej hodnoty 75 % za predpokladu, že Komisia pozitívne posúdi schopnosť členského štátu splácať svoje dlhy;
- b) znížiť frekvenciu oznámení o dohlade po skončení programu na jedno za rok za predpokladu, že sa situácia členského štátu dostatočne zlepšila. To by malo byť sprevádzané rovnocenným znížením frekvencie návštev Komisie na účely preskúmania situácie (čo by si nevyžadovalo žiadnu zmenu právneho aktu);

- c) znížiť frekvenciu svojich správ zo sprísneného dohľadu zo štyroch na dve za rok. To by malo byť sprevádzané rovnakým znížením frekvencie pracovných ciest Komisie na účely preskúmania (čo by si nevyžadovalo žiadnu zmenu právneho aktu).

Časový rámec: v rámci nadchádzajúceho preskúmania správy hospodárskych záležitostí (do polovice roku 2023).

97 Okrem prekrývania s činnosťami v rámci európskeho semestra sme zistili, že Komisia sa systematicky a formálne nedohodla s príslušnými vnútroštátnymi orgánmi na podrobnom zozname reforiem, ktoré sa majú sledovať (pozri bod 58).

98 Nariadenie (EÚ) č. 472/2013 nebolo revidované tak, aby sa zohľadnil následný vývoj rámca finančného riadenia EÚ, napríklad úlohy dohľadu/monitorovania zverené jednotnému mechanizmu dohľadu a jednotnému mechanizmu riešenia krízových situácií. Zistili sme, že tieto formy dohľadu sa prekrývajú, čo vedie k duplicite práce a neoptimálnemu využívaniu zdrojov (pozri body 64 – 65).

99 Takisto sme zistili, že Komisia sa systematicky a formálne nedohodla s príslušnými vnútroštátnymi orgánmi na druhu a načasovaní informácií, ktoré majú v rámci dohľadu po skončení programu poskytovať, a tým prišla o príležitosť zvýšiť predvídateľnosť informácií, ktoré sa majú poskytovať, a pomôcť členským štátom plánovať získavanie informácií (pozri bod 49).

Odporúčanie 3 – Zlepšiť interakciu s členskými štátmi a ostatnými zainteresovanými stranami

Komisia by mala preskúmať svoje vnútorné postupy s cieľom zabezpečiť, aby:

- a) po skončení programu makroekonomických úprav formálne oznámila každému dotknutému členskému štátu i) podrobný zoznam reforiem, ktoré sa majú sledovať, spolu s realistickým časovým rámcom na vykonávanie a ii) osobitné informácie, ktoré majú poskytovať. Tieto osobitné informácie by sa mali priebežne revidovať, aby sa zabezpečilo, že požadované informácie budú stále v súlade s potrebami dohľadu;

- b) sa zabránilo akémukoľvek prekryvaniu dohľadu po skončení programu a dohľadu v rámci jednotného mechanizmu dohľadu a jednotného mechanizmu riešenia krízových situácií. Konkrétne v prípadoch, keď Komisia považuje za potrebné vykonať posúdenie jednotlivých bánk, mala by v čo najväčšej miere využívať výsledky analýz vypracovaných príslušnými orgánmi EÚ.

Časový rámec: polovica roku 2022.

Túto správu prijala komora IV, ktorej predsedá Alex Brenninkmeijer, člen Dvora audítorov, v Luxemburgu dňa 13. júla 2021.

Za Dvor audítorov

Klaus-Heiner Lehne
predseda

Prílohy

Príloha I – Príklady duplicity monitorovania reforiem v rámci dohľadu po skončení programu a európskeho semestra

Dohľad po skončení programu	Európsky semester
<p>Írsko – správa z dohľadu po skončení programu z jesene 2016 (zverejnená v marci 2017) – strana 27:</p> <p>Sociálne bývanie Akčný plán pre bývanie zahŕňal podstatné rozšírenie priameho poskytovania jednotiek sociálneho bývania. V pláne <i>Prebudovanie Írska: Akčný plán pre bývanie a bezdomovectvo</i>, ktorý bol spustený 19. júla, sa vláda zaviazala, aby do roku 2021 priamo poskytla 47 000 jednotiek sociálneho bývania. Odhadované náklady sú 5,35 mld. EUR.</p> <p>Dodatočné jednotky sociálneho bývania prispievajú k zvýšeniu celkovej ponuky. Doplnkové reformy systému sociálneho bývania, ako sú náklady na prenájom, by mohli pomôcť znížiť náklady na priame poskytovanie sociálneho bývania. V opačnom prípade by priame poskytovanie bolo z dlhodobého hľadiska pravdepodobne drahšie ako systémy fungujúce prostredníctvom súkromného trhu s prenájomom.</p>	<p>Írsko – správa o krajine z roku 2017 (zverejnená vo februári 2017) – strana 52:</p> <p>Sociálne bývanie Dodatočné jednotky sociálneho bývania prispievajú k zvýšeniu celkovej ponuky. Akčný plán obsahoval záväzok poskytnúť do roku 2021 priamo 47 000 jednotiek sociálneho bývania. Odhadované náklady sú 5,35 mld. EUR, čo znamená, že sociálne bývanie bude počas nasledujúcich štyroch rokov predstavovať približne 40 % kapitálového rozpočtu. Pridanie takmer 8 000 nových jednotiek ročne by pomohlo zmierniť tlak spôsobený nedostatočnou ponukou. Pri neexistencii doplňujúcich reforiem systému sociálneho bývania, ako sú náklady na prenájom, však priame poskytovanie sociálneho bývania môže byť z dlhodobého hľadiska drahšie ako systémy fungujúce prostredníctvom súkromného trhu s prenájomom.</p>

Dohľad po skončení programu	Európsky semester
<p>Portugalsko – správa z dohľadu po skončení programu z jesene 2016 (zverejnená v marci 2017) – strana 20:</p> <p>Preskúmanie výdavkov Kontrola výdavkov je aj naďalej náročná a prínosy vyplývajúce z preskúmania výdavkov ešte stále nie sú viditeľné. V súvislosti s uplatňovaním právnych predpisov o kontrole záväzkov sa o niečo zlepšili kontroly výdavkov a ich obmedzovanie. Nedoplatky však poukazujú na nedostatočné účtovníctvo, ako aj rozpočtové plánovanie a kontroly výdavkov, najmä v nemocniciach. [...] Preskúmanie sa v súčasnosti zameriava na ministerstvá zdravotníctva a školstva, štátne podniky, (centralizované) verejné obstarávanie a správu nehnuteľností, čo sú všetky oblasti, ktoré orgány považujú za oblasti potenciálne umožňujúce veľké zvýšenie efektívnosti. Tomuto preskúmaniu by prospel komplexnejší prístup, ktorý by zahŕňal všetky úrovne verejného sektora, ako aj súbor konkrétnych cieľov úspor.</p>	<p>Portugalsko – správa o krajine z roku 2017 (zverejnená vo februári 2017) – strana 52:</p> <p>Preskúmanie výdavkov Zdá sa, že súčasnému preskúmaniu výdavkov by prospel komplexnejší a strategickejší prístup. Orgány začali preskúmanie výdavkov, ktoré sa zameriava najmä na ministerstvá zdravotníctva a školstva, štátne podniky, (centralizované) verejné obstarávanie a správu nehnuteľností. V tomto preskúmaní chýba komplexný prístup, ktorý by zahŕňal verejný sektor ako celok a riadil by sa súborom konkrétnych cieľov úspor. Naopak, nedoplatky v nemocniciach rastú od začiatku roka, čo naznačuje nedostatočnú kontrolu nad výdavkami, najmä v zdravotníctve.</p>
<p>Cyprus – správa z dohľadu po skončení programu z jari 2019 (zverejnená v júni 2019) – strana 22:</p> <p>Zlyhanie poisťovne Olympic Insurance Cesta vpred po zlyhaní poisťovne Olympic Insurance je naďalej neistá. Cyperská služba kontroly poisťovní pozastavila platnosť licencie tohto poisťovateľa v ťažkostiach v máji 2018 v dôsledku nesplnenia požiadaviek poisťovateľa na solventnosť. Likvidačné konanie sa začalo začiatkom augusta 2018.</p>	<p>Cyprus – správa o krajine z roku 2019 (zverejnená vo februári 2019) – strana 39:</p> <p>Zlyhanie poisťovne Olympic Insurance Zlyhanie poisťovne Olympic Insurance vyvolalo množstvo neistôt. Cyperský orgán dohľadu nad poisťovníctvom pozastavil platnosť licencie poisťovateľa Olympic Insurance v máji 2018 v dôsledku nesplnenia požiadaviek poisťovateľa na solventnosť. Likvidačné konanie sa začalo začiatkom augusta 2018.</p>

Dohľad po skončení programu	Európsky semester
<p>Cyprus – správa z dohľadu po skončení programu z jesene 2018 (zverejnená v novembri 2018) – strany 22 a 42:</p> <p>Trojpilierová stratégia na zníženie nesplácaných úverov</p> <p>V roku 2018 cyperské orgány vypracovali a začali vykonávať trojpilierovú politickú stratégiu na zníženie objemu nesplácaných úverov v bankovom sektore. Táto stratégia zahŕňala: i) legislatívny balík, ktorého súčasťou boli zmeny rámcov pre zabavenie majetku a platobnú neschopnosť a zákona o predaji úverov a prijatie zákona o sekuritizácii; ii) predaj dobrých aktív a pasív CCB, pričom zvyšok aktív zostáva v CAMC; a iii) zriadenie dočasného systému dotácií (ESTIA) na riešenie nesplatených úverov zabezpečených nehnuteľnosťami na bývanie, ktoré slúžili ako primárne bývanie. V rámci prvého piliera – posilnenia právneho a regulačného rámca – schválila Snemovňa reprezentantov začiatkom júla 2018 skupinu právnych návrhov zameraných na odstránenie prekážok brániacich riešeniu problémov s nesplácanými úvermi. Druhý pilier – ktorý zahŕňa odstránenie veľkej časti zlých úverov z bankového sektora – sa realizoval v septembri 2018, keď CCB prišla o svoju bankovú licenciu. V rámci posledného piliera bol v novembri 2018 dokončený návrh systému ESTIA. Vykonávanie systému sa očakávalo od roku 2019. [...] Súčasný súdny proces oslabuje presadzovanie zmlúv a odrádza banky od využívania dostupného právneho rámca na zníženie nesplácaných úverov. Výkonnosť uvedeného systému ESTIA okrem toho do značnej miery závisí od efektívnosti súdneho systému pri nariaďovaní zabavení majetku pre opakovaných dlžníkov a neoprávnených dlžníkov.</p>	<p>Cyprus – správa o krajine 2019 (zverejnená vo februári 2019) – strana 20:</p> <p>Trojpilierová stratégia na zníženie nesplácaných úverov</p> <p>Cyperské orgány vypracovali a začali vykonávať trojpilierovú politickú stratégiu na zníženie objemu nesplácaných úverov. Táto stratégia zahŕňala: i) legislatívny balík vrátane zmien rámcov pre zabavenie majetku a platobnú neschopnosť a zákona o predaji úverov a prijatie zákona o sekuritizácii; ii) predaj Cyperskej družstevnej banky (CCB), ktorá zápasila s vysokým objemom nesplatených úverov, a zaradenie zostávajúceho subjektu do režimu likvidácie a iii) zriadenie dočasného systému štátnej podpory (ESTIA) na riešenie nesplatených úverov zabezpečených obydliami, ktoré slúžili ako primárne bývanie, čo je najnáročnejšia časť nesplatených úverov. V rámci prvého piliera – posilnenia právneho a regulačného rámca – sa právne zmeny zameriavajú na odstránenie niektorých prekážok brániacich riešeniu problémov s nesplácanými úvermi. Druhý pilier sa realizoval v septembri 2018, keď Cyperská družstevná banka (CCB) prišla o svoju bankovú licenciu. Jej vplyv na nesplácané úvery sa preto už prejavil, pričom veľká časť zlých úverov bola odstránená z bankového sektora. V rámci posledného piliera bol návrh systému ESTIA dokončený začiatkom novembra 2018 a očakáva sa, že sa začne vykonávať v prvej časti roku 2019 (pozri bod 4.2.1). Cieľom plánovanej reformy súdneho systému je posilniť presadzovanie zmlúv a v konečnom dôsledku zlepšiť platobnú kultúru krajiny (pozri bod 4.4.3). Výkonnosť systému ESTIA okrem toho do značnej miery závisí od efektívnosti súdneho systému pri presadzovaní postupov zabavenia majetku pre opakovaných dlžníkov a neoprávnených dlžníkov.</p>

Príloha II – Príklady z následných správ z dohľadu po skončení programu ukazujúce malý pokrok vo vykonávaní štrukturálnych reforiem

Správa z dohľadu po skončení programu	Cyprus: nový Útvar pre platobnú neschopnosť
Jeseň 2016 (zverejnená v decembri 2016)	Nový Útvar pre platobnú neschopnosť Cypru začal svoju činnosť v júni 2015, ale potrebuje viac zdrojov.
Jar 2017 (zverejnená v júli 2017)	Nový Útvar pre platobnú neschopnosť Cypru začal svoju činnosť v júni 2015, ale potrebuje viac zdrojov.
Jeseň 2017 (zverejnená v decembri 2017)	Útvar pre platobnú neschopnosť Cypru začal svoju činnosť v júni 2015, ale potrebuje viac zdrojov.
Jar 2018 (zverejnená v júli 2018)	Pracuje sa na zlepšení účinnosti a efektívnosti Útvaru pre platobnú neschopnosť.
Jeseň 2018 (zverejnená v júli 2018)	Na zlepšenie účinnosti a efektívnosti Útvaru pre platobnú neschopnosť je potrebné vynaložiť viac úsilia.
Jar 2019 (zverejnená v júli 2019)	Pracuje sa na [...] zlepšení účinnosti a efektívnosti Útvaru pre platobnú neschopnosť.
Jeseň 2019 (zverejnená v novembri 2019)	Nové oddelenie pre platobnú neschopnosť, ktoré má začať svoju činnosť začiatkom roka 2020, by malo zvýšiť účinnosť a efektívnosť rámca pre platobnú neschopnosť.
Jar 2020 (zverejnená v máji 2020)	Komisia nepodala správu o Útvare pre platobnú neschopnosť.
Jeseň 2020 (zverejnená v novembri 2020)	Oddelenie pre platobnú neschopnosť predstaví svoju novú organizačnú štruktúru v januári 2021.

Správa z dohľadu po skončení programu	Portugalsko: Preskúmanie výdavkov
Leto 2016 (zverejnená v septembri 2016)	Vláda začala preskúmanie výdavkov verejnej správy v snahe o nájdenie ďalších podstatných úspor výdavkov.
Jeseň 2016 (zverejnená v marci 2017)	Kontrola výdavkov je aj naďalej náročná a prínosy vyplývajúce z preskúmania výdavkov ešte stále nie sú viditeľné.
Leto 2017 (zverejnená v októbri 2017)	Kontrola výdavkov je aj naďalej náročná a prínosy vyplývajúce z preskúmania výdavkov by sa mali prejavíť len postupne bez vopred stanovených cieľov úspor.
Jeseň 2017 (zverejnená v januári 2018)	Preskúmanie výdavkov sa postupne rozširuje do nových sektorov. Ambicióznejšie ciele úspor vyplývajúce z preskúmania výdavkov v roku 2018 predstavujú pozitívny vývoj.
Leto 2018 (zverejnená v septembri 2018)	Zatiaľ čo celkové preskúmanie výdavkov sa nedávno rozšírilo a teraz obsahuje ambicióznejšie ciele úspor, budúce kroky sa ešte len musia spresniť.
Jeseň 2018 (zverejnená vo februári 2019)	Preskúmanie výdavkov má pokračovať v roku 2019.
Leto 2019 (zverejnená v októbri 2019)	Prebiehajúce preskúmanie výdavkov postupuje pomaly a odhaduje sa, že povedie k ďalším miernym úsporám efektívnosti.
Jeseň 2019 (zverejnená v apríli 2020)	Rastúci tlak na najvýznamnejšie položky bežných verejných výdavkov zostal do istej miery bez dozoru.
Jeseň 2020 (zverejnená v novembri 2020)	Komisia nepodala správu o preskúmaní výdavkov.

Správa z dohľadu po skončení programu	Írsko: rozšírenie daňového základu.
Jeseň 2015 (zverejnená v januári 2016)	Významná časť činností nadnárodných podnikov vystavuje Írsko potenciálnym nepriaznivým príjmovým otrasom, ktoré by mohli vyplynúť zo zmien medzinárodných daňových noriem a postupov.
Jar 2016 (zverejnená v septembri 2016)	Postupné zrušenie univerzálneho sociálneho poplatku (USC) je v rozpore so záväzkom zachovať široký daňový základ.
Jeseň 2016 (zverejnená v marci 2017)	Širším daňovým základom by sa zvýšila odolnosť verejných financií voči nepriaznivým udalostiam.
Jar 2017 (zverejnená v júli 2017)	Širším daňovým základom by sa zlepšila stabilita príjmov vzhľadom na hospodársku volatilitu.
Jeseň 2017 (zverejnená vo februári 2018)	Širším daňovým základom pre daň z príjmu fyzických osôb by sa vzhľadom na hospodársku nestabilitu zlepšila stabilita príjmov.
Jar 2018 (zverejnená v júli 2018)	Vzhľadom na zvýšené vonkajšie riziká by [...] rozšírenie daňového základu bolo obozretné.
Jeseň 2018 (zverejnená vo februári 2019)	Širším daňovým základom pre daň z príjmu fyzických osôb by sa vzhľadom na hospodársku nestabilitu zlepšila stabilita príjmov.
Jar 2019 (zverejnená v septembri 2019)	Rozšírením daňového základu a znížením závislosti od príjmov z dane z príjmov právnických osôb by sa zlepšila stabilita príjmov. Nedávne príjmové opatrenia po zvážení len málo prispeli k rozšíreniu daňového základu.
Jeseň 2019 (zverejnená vo februári 2020)	Rozšírením daňového základu by sa posilnili verejné financie.
Jeseň 2020 (zverejnená v novembri 2020)	Širším daňovým základom by sa zvýšila odolnosť verejných financií.

Príloha III – Príklady významných oneskorení pri vykonávaní reforiem

Spravodlivosť: Grécko sa zaviazalo vykonať trojročný akčný plán v oblasti spravodlivosti, v rámci ktorého sa do polovice roku 2020 malo dokončiť zriadenie systému elektronickej justície (OSDDY-PP) a elektronické podávanie právnych dokumentov sa malo vykonávať na všetkých súdoch do konca roku 2019, pričom verejná súťaž sa ukončila do polovice roku 2019.

Zo správy z júna 2019 vyplynulo, že súťažné podklady ešte neboli dokončená a že vypísanie verejnej súťaže bolo odložené na september 2019. Z nasledujúcej správy sa čitatelia dozvedajú, že vyhlásenie verejnej súťaže bolo ďalej odložené na december 2019. V správe zo septembra 2020 sa uvádza, že dokončenie verejnej súťaže sa posunulo na december 2020, čo je dátum potvrdený v správe z novembra 2020, v ktorej sa ako dôvod omeškania uvádza pandémia. V dôsledku vyššie uvedeného neskorého začatia verejnej súťaže je oneskorená aj dodávka IT systému. Okrem toho sa predĺžilo aj načasovanie dodávky. Očakáva sa, že sa uskutoční 3,5 roka po pôvodne plánovanom termíne za predpokladu, že nedôjde k žiadnym ďalším oneskoreniam.

Pokiaľ ide o zavedenie systému elektronických podaní prostredníctvom všetkých justičných súdov, zo správy z februára 2020 vyplynulo, že táto lehota (koniec roku 2019) nebola dodržaná a vykonávanie sa začalo, ale len v prípade podskupiny súdov. Zo správy z mája 2020 vyplynulo, že systém elektronických podaní bude povinný od januára 2021 a len pre správne súdy, pričom pre občianskoprávne a trestnoprávne súdy zostáva len možnosťou.

Verejná správa: V rámci úsilia o modernizáciu verejnej správy sa Grécko zaviazalo do konca roku 2018 vymenovať 69 správnych generálnych tajomníkov.

V správe z novembra 2018 sa uvádzajú „významné oneskorenia bez toho, aby došlo vôbec k nejakému vymenovaniu“ do daného momentu.

Správa z júna 2019 informovala o jednom vymenovaní a štyroch vybratých kandidátoch a termín na dokončenie 69 výberových konaní sa posunul na december 2019.

V správe z novembra 2019 sa uvádzalo, že novým zákonom sa zrušilo 69 pracovných pozícií správnych generálneho tajomníkov, ktoré sa nahradili 13 pracovnými miestami stáleho tajomníka, pričom výberové konanie sa malo ukončiť do januára 2020.

Akronymy a skratky

ECB: Európska centrálna banka

EMS: Európsky mechanizmus pre stabilitu

HFV: Hospodársky a finančný výbor

MMF: Medzinárodný menový fond

PPS: dohľad po skončení programu

ZFEÚ: Zmluva o fungovaní Európskej únie

Slovník pojmov

Európsky finančný stabilizačný mechanizmus: Nástroj EÚ, ktorý umožňuje Komisii požičovať si na finančných trhoch v mene Únie v rámci implicitnej záruky EÚ na účely poskytovania finančnej pomoci akejkoľvek krajine EÚ, ktorá má závažné finančné ťažkosti alebo jej hrozia, s cieľom zachovať finančnú stabilitu. Očakáva sa, že krajiny eurozóny, ktoré potrebujú finančnú pomoc, sa v súčasnosti obrátia na Európsky mechanizmus pre stabilitu (EMS).

Európsky mechanizmus pre stabilitu: EMS bol zriadený v októbri 2012 ako stála medzivládna organizácia. Podobne ako jeho predchodca – dočasný Európsky nástroj finančnej stability – EMS poskytuje finančnú pomoc krajinám eurozóny, ktoré majú závažné finančné ťažkosti alebo im hrozia, ak to je nevyhnutné na ochranenie finančnej stability eurozóny ako celku. Prostredníctvom mechanizmu sa poskytuje finančná pomoc, a to vydávaním dlhových cenných papierov.

Európsky nástroj finančnej stability: Účelovo vytvorený nástroj zriadený a vlastnený členskými štátmi eurozóny ako spoločnosť registrovaná v Luxembursku, navrhnutý ako dočasný záchraný mechanizmus na požičovanie si zdrojov na finančných trhoch so zárukou členských štátov eurozóny s cieľom následne ich ďalej poskytnúť členským štátom eurozóny v ťažkostiach. Nástroj neposkytuje žiadnu ďalšiu finančnú pomoc krajinám eurozóny, ktoré majú finančné ťažkosti alebo sú nimi ohrozené, pretože túto úlohu teraz vykonáva výlučne EMS.

Jednotný mechanizmus dohľadu: Mechanizmus dohľadu nad bankami, ktorý zahŕňa ECB a vnútroštátne orgány dohľadu zúčastnených krajín.

Jednotný mechanizmus riešenia krízových situácií: Mechanizmus, v rámci ktorého Jednotná rada pre riešenie krízových situácií a vnútroštátne orgány pre riešenie krízových situácií majú centralizovanú právomoc riešiť krízovú situáciu, pričom sú priamo zodpovedné za riešenie krízových situácií bánk v členských štátoch, ktoré sa zúčastňujú na bankovej únii.

Primárne (rozpočtové) saldo: rozpočtové saldo očistené od úrokových platieb z dlhu verejných financií.

Rozpočtové saldo: Rovnováha medzi celkovými verejnými výdavkami a príjmami v konkrétnom roku, pričom pozitívne saldo naznačuje prebytok a záporné saldo deficit.

Ukončenie programu makroekonomických úprav: Program, v ktorom sa stanovuje konečný dátum, uplynie po úspešnom dokončení záverečného preskúmania Komisiou.

Úverový nástroj pre Grécko: Prvý program finančnej podpory pre Grécko, ktorý bol schválený v máji 2010. Pozostával z bilaterálnych úverov od krajín eurozóny vo výške 52,9 mld. EUR. Komisia tu nevystupuje ako dlžník nástroja, ale je poverená úlohami koordinácie a spravovania združených bilaterálnych úverov.

Odpovede Komisie

<https://www.eca.europa.eu/sk/Pages/DocItem.aspx?did=59351>

Harmonogram

<https://www.eca.europa.eu/sk/Pages/DocItem.aspx?did=59351>

Audítorský tím

V osobitných správach EDA sa predkladajú výsledky jeho auditov, ktoré sa týkajú politik a programov EÚ alebo tém riadenia súvisiacich s konkrétnymi rozpočtovými oblasťami. EDA vyberá a navrhuje tieto audítorské úlohy tak, aby mali maximálny vplyv, pričom sa zohľadňujú riziká z hľadiska výkonnosti či zhody, výška súvisiacich príjmov alebo výdavkov, budúci vývoj a politický a verejný záujem.

Tento audit výkonnosti vykonala audítorská komora IV Regulácia trhov a konkurencieschopné hospodárstvo, ktorej predsedá člen EDA Alex Brenninkmeijer. Audit viedol člen EDA Alex Brenninkmeijer, podporu mu poskytli vedúci kabinetu Raphael Debets, atašé kabinetu Di Hai, hlavná manažérka Marion Colonerus, vedúci úlohy Giuseppe Diana a audítori Stefano Sturaro a Laura Lalíková. Jazykovú podporu poskytla Zoe Dennis.

AUTORSKÉ PRÁVA

© Európska únia, 2021.

Politika týkajúca sa opakovaného použitia materiálov Európskeho dvora audítorov (EDA) je stanovená v [rozhodnutí Európskeho dvora audítorov č. 6/2019](#) o politike otvoreného prístupu a opakovanom použití dokumentov.

Pokiaľ sa nestanovuje inak (napr. v osobitnom upozornení o autorských právach), obsah materiálov EDA vo vlastníctve EÚ podlieha licencií [Creative Commons Attribution 4.0 International \(CC BY 4.0\)](#). To znamená, že opakované použitie je povolené pod podmienkou, že sa náležite uvedie zdroj a označia prípadné zmeny. Používateľ nesmie skresliť pôvodný význam či myšlienku dokumentov. EDA nenesie zodpovednosť za žiadne dôsledky opakovaného použitia.

V prípade, že konkrétny materiál zobrazuje alebo opisuje identifikovateľné súkromné osoby, napr. fotografie zamestnancov EDA, alebo ak obsahuje prácu tretej strany, používateľ je povinný získať dodatočné povolenie. Ak je súhlas udelený, ruší a nahrádza sa ním uvedené všeobecné povolenie a jasne sa vymedzí každé prípadné obmedzenie týkajúce sa použitia.

V prípade použitia či šírenia obsahu materiálov, ktoré EÚ nevlastní, je potrebné žiadať povolenie priamo od držiteľov autorských práv.

Politika EDA týkajúca sa opakovaného použitia materiálov sa nevzťahuje na softvér ani dokumenty, ktoré podliehajú právam priemyselného vlastníctva, ako sú patenty, ochranné známky, zapísané dizajny, logá a názvy, a používateľovi sa na ne licencia neposkytuje.

V súbore webových sídiel inštitúcií Európskej únie v rámci domény europa.eu sa uvádzajú odkazy na sídla tretích strán. Keďže sú mimo kontroly EDA, odporúčame Vám oboznámiť sa s ich politikami ochrany osobných údajov a autorských práv.

Použitie loga Európskeho dvora audítorov

Logo Európskeho dvora audítorov sa nesmie použiť bez predchádzajúceho súhlasu Európskeho dvora audítorov.

PDF	ISBN 978-92-847-6666-6	ISSN 1977-5776	doi:10.2865/17312	QJ-AB-21-021-SK-N
HTML	ISBN 978-92-847-6627-7	ISSN 1977-5776	doi:10.2865/513566	QJ-AB-21-021-SK-Q

Komisia zodpovedá za dohľad nad členskými štátmi eurozóny, ktoré ukončujú program makroekonomických úprav, a ubezpečuje sa tak, že udržiavajú svoju hospodársku a finančnú stabilitu. Je to prínosné pre členské štáty aj ich veriteľov. My sme skúmali koncepciu, vykonávanie a účinnosť dohľadu Komisie nad piatimi členskými štátmi (Írsko, Grécko, Španielsko, Cyprus a Portugalsko). Zistili sme, že hoci je dohľad vhodným nástrojom, jeho účinnosť obmedzovali nejasné ciele a nedostatočná efektívnosť a zameranie vykonávania. Komisii predkladáme odporúčania na riešenie týchto problémov vrátane revízie príslušných právnych predpisov s cieľom začleniť činnosti vykonávané v rámci dohľadu do európskeho semestra.

Osobitná správa EDA podľa článku 287 ods. 4 druhého pododseku ZFEÚ.

EURÓPSKY
DVOR
AUDÍTOROV

Úrad pre vydávanie publikácií
Európskej únie

EURÓPSKY DVOR AUDÍTOROV
12, rue Alcide De Gasperi
1615 Luxemburg
LUXEMBURSKO

Tel. +352 4398-1

Otázky: eca.europa.eu/sk/Pages/ContactForm.aspx
Webová stránka: eca.europa.eu
Twitter: @EUAuditors